

lev

LEV BLADET NR. 1. FEBRUAR 2019

Pas på identitetstyve

- Jørgens tillid blev misbrugt af to "venner"



Landsforeningen
LEV

UDVIKLING FOR UDVIKLINGSHÆMMEDE

FOKUS

16

Fuld fart på inddragelse i idrætsklubber

LÆS OGSÅ

14

Sundhedsreform vækker stor bekymring

Tag på højskole!

BLIV SET OG HØRT · FIND DET, DU ER GOD TIL · STYRK DINE RESSOURCER
KOM I BEDRE FORM · FIND NYE VENNER · BLIV UDFORDRET · HA' DET SJØVT



Friluft- og bevægelseslinjen



Billedkunstlinjen



Musiklinjen



Studietur til Kreta

SKAL DU MED?

- 4 forskellige 1-uges sommerkurser (næsten udsolgt)
- Langt højskoleophold i efteråret fra 4. august
- Studietur til Kreta i efteråret
- Langt kursus: Tilmeld dig enten 12 uger, et semester eller et skoleår



Djurslands Folkehøjskole

www.djfh.dk

Drammelstrupvej 15 • Tirstrup • 8400 Ebeltoft • Tlf. 87 52 91 20 • www.djfh.dk • post@djfh.dk

indhold



- 4 Kort nyt**
- 5 Leder** – Statsminister søges
- 6 Identitetstyveri** – Din identitet kan blive stjålet, uden at du opdager det
- 13 Jeg styrer selv min økonomi** – Ny værktøjskasse fra ULF kan hjælpe dig med det
- 14 Sundhedsreform** – Reformplaner vækker stor bekymring
- 16 Inddragelse i idrætsklubber** – Mennesker med udviklingshæmning indtager banerne
- 22 Min hobby** – Tina elsker at lave mad
- 26 Outsider Art** – Michael forlod beskyttet værksted for at lave kunst
- 28 Fokus på de tilknyttede foreninger** – Dansk Forening for Tuberøs Sclerose
- 30 Nyt fra rådgivningen** – Vigtig principafgørelse om ressourceforløb og udviklingsperspektiv
- 33 Det skrev vi for 51 år siden** – En højst besynderlig historie
- 34 Hvordan skal LEV udvikle sig?** – "Vi har brug for at tiltrække yngre kræfter til LEV!"
- 36 Magtanvendelse og vold** – En række rapporter ser på, hvorfor det går galt, og hvad man kan gøre
- 45 LEV nyt**
- 46 Kort nyt**



Foto Lars Møller

Fornem hæder til to idrætspersonligheder

13 priser blev i januar delt ud ved DR's store Sport 2018-show. Og hele to havde tilknytning til mennesker med udviklingshæmning.

Rikke Nielsen vandt således *Danskernes Idrætspris* for sit Lykke-Liga-projekt, der startede som et enkelt håndboldhold for børn med udviklingshæmning i Aalborg-forstaden Gistrup til nu tre år senere at omfatte 37 klubber i Danmark og Færøerne.

Danskernes Idrætspris gives til et projekt, der er med til at styrke, udvikle eller nytænke idrætten i Danmark. Med prisen modtog LykkeLiga 100.000 kroner.

Den anden pris med relation til mennesker med udviklingshæmning gik til Gitte Paulsen fra Lindholm Badminton Klub. Hun er også Special Olympics-fællestræner og fik Ørstedes og Danmarks Idrætsforbunds pris som *Årets Energibundt*.

Gitte Paulsen vandt prisen for sit mangeårige og imponerende engagement i Lindholm Badminton Klub, hvor hun har stor betydning for klubbens mangfoldighed og sociale sammenhold. Med prisen fulgte 75.000 kroner, hvoraf 50.000 kroner går til Lindholm Badminton Klub og 25.000 kroner til Gitte Paulsen selv.



Ny bog: Kirken og mennesker med særlige behov

Lars Nymark Heilesen har redigeret en bog ud af de oplæg, der blev holdt på en konference i 2017, hvor emnet var bogens titel: *Kirken og mennesker med særlige behov – menneskesyn og teologi*.

Om bogen skriver forlaget: "I folkekirken rejser fællesskabet med mennesker med særlige behov nogle grundlæggende overvejelser om, hvad kirke og kristendom er. Inklusion er her et teologisk vilkår. Det leder straks hen til spørgsmålet om, hvordan kirken så skal og kan være den inkluderende kirke.

Bogen er en samtænkning af teologiske, antropologiske og sociologiske perspektiver med henblik på daglig praksis i menighed, gudstjeneste og undervisning i folkekirken.

Bogen er redigeret af Lars Nymark Heilesen og rummer bidrag af Emmy Kjellmann, Helle Christiansen, Birgitte Graakjær Hjort, Karin Braüner Vium Mikkelsen, Hans Vium Mikkelsen, Tor Ivar Torgauten, Erik Hviid Larsen og Martin L. Hornstrup."

Kirken og mennesker med særlige behov - Menneskesyn og teologi
Af Lars Nymark Heilesen, (red.)
Forlaget Eksistensen, 2018
162 sider



AF ANNI SØRENSEN,
LEVS LANDSFORMAND

Statsminister søges

Vi er gået ind i et valgår, og for tiden er der en intens kamp om, hvad der skal være valgets store temaer. Den siddende regering har spillet ud med en reform af sundhedsvæsenet, mens socialdemokraterne ser ud til at ville fokusere på retten til tidligere folkepension for nedslidte på arbejdsmarkedet.

Socialdemokraternes formand, Mette Frederiksen, har tidligere proklameret, at hun vil være børnenes statsminister. Danmark skal være det bedste sted at være barn, lyder det fra statsministerkandidaten. Lidt på samme måde kunne man måske sige, at Lars Løkke Rasmussen med sit sundhedsudspil har proklameret, at han vil være patienternes statsminister.

Lidt polemisk kunne jeg derfor fristes til at spørge: Hvem vil gerne være statsminister for mennesker med udviklingshæmning? Kaster man et blik på de seneste mange år, så virker det som om, at posten er ledig.

På tværs af skiftende regeringer har vi over det seneste årti oplevet omfattende og gentagne besparelser på hjælpen til mennesker med udviklingshæmning og

mange andre handicap. Besparelserne er udført af kommunerne, men regeringer og folketing kan ikke fralægge sig ansvaret for udviklingen. De årlige økonomifalder mellem kommunerne og skiftende regeringer har år efter år strammet den økonomiske skrue – og vi har tilmed set flere lovinitiativer med markante ret-tighedsforringelser, som skulle gøre det endnu lettere for kommunerne at gennemføre besparelser på mennesker med udviklingshæmning og andre af samfundets mest sårbare.

Jeg synes, man med god ret kan sige, at vi trænger til en statsminister, som vil sikre, at kursen ændres.

Danskerne er generelt solidarisk indstillede. Vi vil gerne prioritere de nødvendige samfundsmæssige ressourcer til mennesker, som ikke kan klare sig selv, og som har brug for hjælp til en god tilværelse med indhold og udviklingsmuligheder.

Jeg er faktisk slet ikke i tvivl om, at danskerne opfatter gode vilkår for børn, unge og voksne med udviklingshæmning som en vigtig del af den såkaldte 'kernevelfærd'.

”Hvem vil gerne være statsminister for mennesker med udviklingshæmning?”

I den kommende valgkamp skal vi derfor kæmpe for, at vilkårene for mennesker med udviklingshæmning og deres pårørende kommer på dagsordenen. Vi skal vise, hvordan denne del af 'kernevelfærden' har

udviklet sig over de senere år – og vi skal bede om svar på, hvordan partierne vil beskytte nogle af vores samfunds mest sårbare medborgere.

Vil børnenes eller patienternes statsminister også være statsminister for mennesker med udviklingshæmning?

Din identitet kan blive stjålet, uden at du opdager det



Mennesker med udviklingshæmning bliver ofte udsat for identitetstyveri. Hacking af computer eller simpelt tyveri kan være tyvens adgangsbillet til at læse din konto

At få stjålet sin 'identitet' er ramme om mange romaner og film. Og i vores digitale tidsalder er det mere nærliggende end nogensinde før. For hvis nogen får fat i dit personnummer, PC, NemID eller andet, så kan 'du' i løbet af ingen tid have købt for tusindvis af kroner på nettet. Og måske uden at du selv opdager det, før der begynder at indløbe regninger flere måneder efter, at bedrageriet er sket.

Bliver man udsat for identitetstyveri, så er mulighederne for at få oprejsning ved domstolene generelt ikke særligt gode.

- Retstilstanden er generelt elendig, når man bliver udsat for identitetstyveri i Danmark. Det siger Jeanette Gjørret, advokatfuldmægtig hos Advokat Niels-Peter Andreasen og juridisk leder af Den Sociale Retshjælp i Horsens/Aarhus. Hun har arbejdet med mange sager om identitetstyveri.

I forhold til mennesker med udviklingshæmning er virkeligheden dog nogle gange en lidt anden, fordi kreditor pr. kulance måske frafalder et krav. Men der er naturligvis ikke en garanti for, at en kreditor lader en med udviklingshæmning slippe af krogen 'uden kamp'.

- Sker det, vil jeg anbefale først at tage den upfront med kreditoren og forklare, hvad det er for en sag, der her er tale om, siger Jeanette Gjørret.

PAS PÅ MED KREDITKORT OG NemID

Vil kreditor alligevel gå videre med sagen, så hedder næste skridt civilretten, der kan behandle sager om uenighed mellem to parter om eksempelvis pengesager. Og her er mennesker med udviklingshæmning som udgangspunkt stillet fuldstændigt som alle andre.

Jurist, blandt andet med speciale i it-ret, og professor ved Københavns Universitet Mads Bryde Andersen siger:

- Hvis ikke den udviklingshæmmede er underlagt værgemål eller er frataget retlig handleevne, behandles han efter retssystemets almindelige regler. Heri ligger, at han vil blive genstand for forpligtelser, herunder ved uberettiget brug af NemID, i helt samme omfang som andre.

Dog vil der for mennesker med udviklingshæmning i nogle tilfælde være mulighed for at påberåbe sig aftaleloven, hvor der i §31 blandt andet er en beskyttelse i forhold til at udnytte en anden persons manglende indsigt "til at opnå eller betinge en ydelse, der står i væsentlig misforhold til modydelsen". Den kan i nogle tilfælde bruges, siger Mads Bryde Andersen, men den kan ikke læses sådan, at 'udviklingshæmmede' uden videre kan løbe fra en aftale efter denne bestemmelse. Denne adgang kommer jo blandt andet an på, om der er et 'væsentligt misforhold' mellem ydelserne. Videre siger Mads Bryde Andersen:

- Hvis man er udviklingshæmmed og befinder sig i en situation, hvor man risikerer at blive genstand for bedrageri mv., bør man være varsom med at anskaffe sig kreditkort og NemID.

HVAD ER IDENTITETSTYVERI?

"Der er tale om et identitetstyveri, når nogen ulovligt tilegner sig en andens oplysninger, og at nogen misbruger disse oplysninger til for eksempel at optage lån, købe ting eller chikanere på forskellig måde. De personlige oplysninger kan være CPR-nummer, adgangskoder, sundhedsoplysninger eller andre følsomme persondata." Sådan defineres identitetstyveri af Digitaliseringsstyrelsen.

Det er ikke identitetstyveri, hvis nogen opsnapper en andens kreditkortoplysninger og misbruger dem.

Identitetstyvene kan bruge id-oplysningerne til at købe ting, eksempelvis mobilabonnementer og computere, optage lån, oprette kontokort, oprette MobilPay-profiler, få indblik i sundhedsoplysninger og meget mere.

MANGE SAGER

Risikoen for at blive udsat for et identitetstyveri er fra 2009 til 2017 fordoblet. I 2017 var der ifølge Det Kriminalpræventive Råd op mod 50.000 danskere, som blev udsat for identitetstyveri.

Antallet af udviklingshæmmede, der er ofre for identitetstyverier, er der ikke noget præcist tal for, men Finans Danmark har lavet en optælling, der viser, at i et kvartal var der 13 tilfælde. Der kan dog godt have været flere sager, som de ikke har hørt om.

At det jævnlige rammer mennesker med udviklingshæmning oplever man også i HANDI Forsikringservice, der med base i LEV formidler forsikringer til mennesker med handicap. Her får man flere henvendelser om måneden vedrørende identitetstyverier, blandt andet som med Jørgen Førsterling, du kan læse om på de næste sider.

- Vi får typisk en henvendelse, når identitetstyveriet har ført til en misbrug. Så kan det være en hjemmevejleder, der kontakter os om, at de har set en uregelmæssighed på borgerens konto. Vi sender en skadesanmeldelse, som skal udfyldes og sendes retur til Codan, der er vores samarbejdspartner, siger Jens-Kristian Møller Hansen fra HANDI Forsikringservice.

PAPES FORSLAG

Identitetstyverier er som sådan ikke ulovligt i Danmark. Lovbruddet sker først i det øjeblik, gerningsmanden misbruger en anden persons identitet til for eksempel bedrageri ved handel på nettet. Justitsminister Søren Pape Poulsen (K) annoncerede dog i efteråret, at han vil komme med et udspil omkring kriminalisering af identitetstyveri. Ifølge advokatfuldmægtig Jeanette Gjørret bliver det formentlig i form af en særlig strafbestemmelse.

- Det er også rigtig fint. Det vil kunne hjælpe på at kunne få dømt nogen, men det vil ikke ændre på en borgers retstilstand, hvis der er en kreditor, som går til civilretten for at få sit krav gennemført, siger Jeanette Gjørret.

Jørgens tillid blev misbrugt af to "venner" – han fik stjålet sin identitet

To 'flinke' mænd snød sig til adgang til Jørgens NemID-kort og tvang koden ud af ham. De har indtil nu svindlet for et beløb omkring de 120.000 kroner ved hjælp af Jørgens ID-oplysninger. Jørgen blev så bange for at få skældud for det, at han først fortalte det over en måned efter, at det var sket.

Jørgen Førsterling er en utrolig flink fyr. Han vil gerne snakke, og bryder sig ikke om at afvise og sige nej til andre. I foråret 2018 mødte han et par unge mænd på gågaden i Ballerup. De faldt i snak, og Jørgen har på et tidspunkt fortalt, hvor han boede.

Et par uger efter tropper de op i hans lejlighed i Værløse. Jørgens kæreste Marianne er ikke hjemme. "De var flinke nok," husker Jørgen. På et tidspunkt spørger en af mændene, om Jørgen kan låne ham nogle penge. "Der sagde jeg 'nej'. Jeg vidste godt, at jeg ikke fik dem tilbage," fortæller Jørgen.

De to mænd fra Ballerup har imidlertid fået kig på Jørgen, så de kommer tilbage. Og tredje gang har de held med sig.

- Jeg så det ikke, jeg var ude på badeværelset, men jeg hørte, at de var ude på altanen. Jeg havde en fornemmelse af, at de tog billeder.

Og det er lige, hvad de gør. De to mænd tager billeder af Jørgens NemID-kort og hans hævekort, som de har fundet i et ringbind. Inden de forlader lejligheden, presser de Jørgen til at fortælle hans NemID-kode.

- De blev ved med at kræve koden. Jeg tænkte allerede dengang: Nu kan de hæve mine penge.

EN MÅNED SENERE...

Vi sidder i Jørgen og hans kæreste Mariannes lille hyggelige lejlighed midt i Værløse. Jørgens bostøtte Bo er der for at hjælpe med at fortælle Jørgens historie. Jørgen er 66 år og lod sig pensionere sidste år fra et beskyttet værksted i Slangerup. Her havde han i mange år arbejdet med træ og blandt andet lavet skuffer – og dermed også tjent lidt hver måned til supplement af sin førtidspension.

Til at begynde med siger Jørgen ikke noget til nogen om ID-tyveriet:

- Jeg var lidt bange for, at nogen ville blive sure på mig – at jeg ville få skældud.

ID-tyveriet mod Jørgen bliver derfor først anmeldt en måned senere, da Bos

kollega, Henriette, går noget post igennem, som Jørgen har fået. For her er der nogle rykkere på et par regninger, der ser mærkelige ud – og som Jørgen ikke kender noget til.

Jørgen får selvfølgelig ikke skældud – i stedet var det noget af et chok for personalet. Henriette ringer med det samme til politiet, som optager rapport.

I løbet af sommeren viser det sig, at de to bedragerer virkelig udnytter deres adgang til Jørgens NemID, som Henriette ellers får lukket med det samme. I starten er det bedrageri for mindre beløb. Der kommer rykkere fra Shell og Telenor på beløb på 250 kr. Så bliver det pludselig større beløb op til 15.000 kr. fra eksempelvis trælasthandlere.

De to bedragerer har nemlig ikke bare skaffet sig adgang til Jørgens NemID-oplysninger, de har også oprettet firmaet Jørgen Førsterling Entreprise med CVR nr., egen mailadresse - og hjemmehørende på Jørgens adresse i Værløse. Dette firma bruger de som afsæt til at købe blandt andet byggematerialer i Jørgens navn.

INKASSO

Hen over efteråret og faktisk helt frem til januar i år er der med jævne mellemrum dumpet inkassoregninger ned i Jørgens postkasse. Jørgens bostøtte, Bo, der generelt hjælper ham med at holde styr på regninger, kontakt til kommunen og lignende, har i det seneste halve år været på overarbejde. Han viser den fyldte mappe frem, hvor al korrespondance om bedrageriet er samlet – det vil sige også den seneste sag, hvor der tilbage i oktober er købt for 12.000 kroner i en trælasthandel, men hvor regningen først er dukket op i starten af januar. Typisk hører Jørgen og Bo først om en sag, når de får en inkassoskrivelse fra en advokat, for eventuelle rykkere er blevet sendt til den mailadresse, der er oprettet i Jørgens navn, men som han jo ikke selv har adgang til.

Heldigvis er Jørgen indtil videre sluppet fra at skulle betale nogle af de mange regninger:

- Ingen har fastholdt deres krav. Vi forklarer sagen, og så frafalder de, fortæller Bo.



Jørgen Førsterling har en hel mappe fyldt med sager om bedrageri og svindel, hvor han er ufrivillig midtpunkt.

Og godt for det, for hvis Jørgen var kommet til at betale for det hele, havde det kostet ham hele hans livsopsparing. Bo har opgjort det samlede beløb, Jørgen indtil nu er blevet svindlet for, til cirka 120.000 kr. Og der kan sagtens komme flere til, for fra en regning, der ikke bliver betalt, over flere rykkere til en egentlig inkasso-skrivelse fra en advokat går der nemt adskillige måneder.

I september meddelte politiet, at de ville komme forbi og tale med Jørgen. De havde muligvis fat på en af de mistænkte. Men dagen før mødet afløste politiet på grund af sygdom. Siden har Jørgen ikke hørt noget fra politiet.

MANGE TURE TIL POSTKASSEN

Jørgen er ved at komme sig over at være blevet svindlet.

- I starten gik jeg ud til postkassen flere gange om dagen for at se, om der var kommet noget. Jeg var lidt nervøs. Nu ser jeg kun efter en gang om dagen. Men jeg har tænkt meget over, at man skal passe på. Og det gør Marianne også.

Hvis de to mænd, eller andre som dem, kommer forbi Marianne og Jørgen, ved de godt, hvad de skal gøre: Ringe til politiet. På sofaen, lige foran Jørgens læderlænestol, ligger der derfor også en seddel, hvor der står '114' med store tal – og nedenunder 'POLITI!'. Og den skal blive liggende der, siger Jørgen. Så glemmer han det ikke.

Er du offer for identitetstyveri?

Det er ikke sikkert, at du selv opdager, at sundhedskortet eller andre ID-kort er borte, eller at du har opgivet personlige oplysninger på internettet eller via mobilen til nogen, der ikke skulle have oplysningerne.

Derfor risikerer du, at du først opdager tyveriet/misbruget af dine personlige oplysninger, hvis der kommer regninger eller opkrævninger, som du ikke kender noget til.

Hvis du opdager, eller har mistanke om, at dine personlige oplysninger er blevet stjålet, er det vigtigt, at du reagerer på det.

1 MELD TYVERIET TIL POLITIET

For alle identitetstyverier gælder, at du skal kontakte din lokale politimyndighed og indgive en anmeldelse.

En kopi af politianmeldelsen eller en kvittering for din henvendelse kan bruges som dokumentation over for kreditorer, pengeinstitutter eller andre involverede, hvis det viser sig, at de personlige oplysninger er blevet eller senere bliver misbrugt.

2 BLOKER KORT

Hvis du mister kort eller dokumenter med dine personlige oplysninger, kan de misbruges til forskellige formål. Stjålne kontokort skal blokeres i banken – uden for åbningstid hos Nets Danmark. Ved misbrug af NemID skal det spærres øjeblikkeligt – det kan man selv gøre eller kontakte NemID's Privatsupport. Tyveri af pas, kørekort og sundhedskort skal meldes til politiet.

3 KONTAKT AFTALEPARTER, FOR EKSEMPEL KREDITORER, OMGÅENDE

Kontakt den sælger, virksomhed eller offentlige myndighed, som misbruget er sket overfor. Du skal forklare, at din identitet i det pågældende forhold er blevet misbrugt, og at du derfor ikke mener, at du er bundet af aftalen eller forholdet. Fastholder den anden part, at du er bundet af aftalen/forholdet, bør du anmode den om en redegørelse for, hvordan vedkommende har sikret sig, at aftalen/forholdet er indgået med dig.

4 KONTAKT EVENTUEL EN ADVOKAT

Du kan desuden overveje, om det er nødvendigt at søge bistand hos en advokat med henblik på at få vurderet styrken af de beviser, som den anden part mener at have på, at det er dig, der har indgået aftalen.

5 MULIGHED FOR NYT CPR-NR.

Hvis du har været udsat for misbrug af dit CPR-nr., kan du i særlige tilfælde få et nyt. Det drejer sig først og fremmest om de tilfælde, hvor et nyt CPR-nr. kan være med til at forhindre yderligere misbrug af din identitet.

Undgå identitets-tyveri

Kan en borger ikke selv håndtere et kort med pinkode eller et NemID, bør borgeren ikke have disse løsninger.

PAS PÅ KORTOPLYSNINGER, KORT OG PINKODER

Kort og pinkoder bør altid holdes adskilt. For at stoppe eventuelt misbrug af dine kortoplysninger, bør du regelmæssigt tjekke dine kontobevægelser. Kontakt din bank, hvis der sker bevægelser på dine konti, som du ikke kender.

NemID-APP

En NemID-app kan i nogle tilfælde være en ekstra sikkerhedsforanstaltning – også for mennesker med udviklingshæmning. App'en betyder, at du ikke i hverdagen skal bruge et nøglekort for at logge ind via NemID, men at du gør det via en godkendelse over eksempelvis en mobil.

SPØRG BANKEN

Spørg din bank, hvilke forhold de mener kan være med til at sikre dig. Skal du have flere konti? Skal du eller en anden have besked, når der hæves på din konto osv.?

KREDITADVARSEL

Enhver, der er fyldt 15 år, kan få indsat en markering i CPR om, at vedkommende ønsker at advare mod kreditgivning i vedkommendes navn.

Markeringer om kreditadvarsel kan fra CPR videregives til offentlige myndigheder og private virksomheder med en berettiget interesse. En markering om kreditadvarsel vil være et signal til virksomhederne om at udvise særlig opmærksomhed i forbindelse med deres identitetskontrol, før der ydes lån eller kredit. I mange tilfælde vil det være relevant at afslå lån eller kredit, fordi virksomheden har mistanke om, at den, der ønsker lån eller kredit, ikke er den, som vedkommende udgiver sig for at være.

Kilde:

Digitaliseringsstyrelsen og borger.dk.

Færdselsregler for sikker trafik på nettet

Det kriminalpræventive råd, Digitaliseringsstyrelsen og Rigspolitiet har udarbejdet en række færdselsregler for sikker trafik på nettet. Færdselsreglerne kan minimere risikoen for, at dine personlige oplysninger ender i de forkerte hænder.

- Sørg for, at alle programmer på din pc er opdaterede
- Brug både antivirusprogram og firewall
- Sørg for, at dit trådløse netværk er krypteret
- Vær tilbageholdende med at videregive personlige oplysninger
- Vær meget tilbageholdende med at videregive fortrolige oplysninger
- Brug adgangskode
- Send aldrig fortrolige og personlige oplysninger i e-mail
- Oplys ikke fortrolige og personlige oplysninger på sociale netsteder, debatsider og chatrum
- Sørg for, at dine bærbare enheder er sikre

Jeg styrer **selv** min økonomi

En 'værktøjskasse', der kan hjælpe dig med at lære at styre din egen økonomi er resultatet af et projekt, som Udviklingshæmmedes Landsforbund netop har afsluttet

'ULF - mine egne penge' er navnet på projektet som Udviklingshæmmedes Landsforbund, ULF, har arbejdet med de seneste 4 år. Projektets formål har været at udvikle nogle værktøjer, der kan lære dig at styre din egen økonomi – med eller uden hjælp fra personale.

BORGERVEJLEDERE

De endelige resultater blev præsenteret på en afslutningskonference i starten af november sidste år, og her kunne man også høre Sally, Louice og Rasmus fortælle om deres egne oplevelser med styring af deres økonomi, og hvad de havde lært og opnået gennem projektet. Der var både historier om store gældsposter, opsparring til de store ønsker og styring af den daglige økonomi. Alle tre har de nu godt styr på økonomien, og de er blevet uddannet til Borgervejledere, så de kan tage ud og fortælle andre mennesker med udviklingshæmning om, hvordan man i højere grad selv styrer sin økonomi. Denne form for formidling er altid en del af ULFs projekter, da det er deres erfaring, at man lærer bedst af dem, der selv har lignende udfordringer.

VÆRKTØJSKASSEN

I løbet af projektet har ULF også udviklet en værktøjskasse, som man kan benytte i bostederne, når man arbejder med økonomi – budgetlægning, forbrug, opsparring osv. Kassen indeholder blandt andet en lang række kort med ikoner, der skal illustrere de forskellige indtægts- og udgiftsposter, man kan have. Disse kan man benytte sammen med de medfølgende 'matador'-penge til at prøve at få et overblik over sin økonomi og til at prøve at lægge et budget med – helt i stil med det man kender fra TV3-programmet 'Luksusfælden'.

Desuden er der i kassen en række eksempler på, hvordan en økonomi og et budget kan være sammensat for nogle fiktive personer. Så kan man tage udgangspunkt i den af disse personer, som man synes, man selv ligner mest. Kassen indeholder også en lang række såkaldte dialogkort med ord, man kan bruge til at snakke ud fra, når man taler økonomi i bostedet. Det kunne for eksempel være ord som: Boligstøtte, førtidspension, budget, mobilbetaling, renter, E-boks, SMS-lån, nethandel, fuldmagt, NEM-konto, personfradrag, Digital Post...

DET ER STADIG MULIGT AT FÅ BESØG AF ULFS BORGERVEJLEDERE

Selv om projektet er afsluttet, er det heldigvis stadig muligt at få besøg af ULFs borgervejledere. På ULFs hjemmeside kan bosteder, klubber osv. bestille et endags-kursus, hvor man lærer, hvordan man får styr på sine udgifter, og hvordan man lægger et budget. Derudover hører man om emner som gæld, opsparring og selvbestemmelse. Man får også udleveret værksteds-kassen med diverse materialer, som man kan arbejde videre med efterfølgende.



ULF mine egne penge

LÆS MERE:

Projekthjemmesiden/værktøjerne:
<http://www.mineegnepenge.dk/>
 Dokumentation om projektet og
 videoer: <http://www.ulf.dk/projekter/afsluttede-projekter/>

Book et kursus med borgervejleder
 og værktøjskasse og se videoklip med
 borgervejlederne Sally og Rasmus:
<http://www.ulf.dk/foredrag-og-kurser/mine-egne-penge/>

ULF

UDVIKLINGSHÆMMEDES LANDSFORBUND



**DRONNINGENS
FERIEBY**



FØRSTEKLASSES FERIE UDEN FORHINDRINGER

I Dronningens Ferieby møder I enestående natur så langt øjet rækker. Feriehusene er er topmoderne, flot indrettet og rummer handi-capvenlige finesser og hjælpemidler, som gør opholdet nemt og ukompliceret.



PÅSKEFERIE

18.-22. april
4 overnatninger for
op til 5 personer

Pr. pers. **kr. 2.985,-**

Inkl slutrengøring

Tag hele familien med. Ungerne møder altid nye venner på hoppepudsen eller ved legepladsen, og vi tilbyder forskellige påskeaktiviteter i fælleshuset for hele familien.



WEEKEND MED FORPLEJNING

29.-31. marts
4.-6. oktober
2 overnatninger

Pr. pers. **kr. 1.650,-**

En dejlig weekend hvor vi kombinerer traditionel feriehushygge med forplejning. Der er musik og dans lørdag. Prisen er inkl. forplejning.

SE MERE PÅ DRONNINGENSFERIEBY.DK

Dronningens Ferieby 1
8500 Grenaa
Tlf. 87 58 36 50

FERIE UDEN
FORHINDRINGER

UUC MAGLEMOSEN

– Alle har ret til en uddannelse –

**Tag din
STU-uddannelse
eller 10. klasse
på UUC Maglemosen
i Ballerup**

For mere info kan du gå ind på vores hjemmeside **www.maglemosen.dk** eller kontakte os for et besøg på **Tlf. 44 77 61 01**

Vi er specialister på vores område

HELE NORDJYLLANDS SPECIALSKOLE



LIMFJORDSSKOLEN



**STU
I DØGNDRIFT**

NATUR • KUNST • IDRÆT • SUNDHED • MEDIER
REJSER IND- OG UDLAND

WWW.LIMFJORDSSKOLEN.DK

AF CLAVS SYLVEST, KOMMUNIKATIONSMEDARBEJDER I LEV
FOTO: CHRISTOFFER REGILD ■

Stor

bekymring

for

regeringens

sundheds-

reform

Et udspil til en sundhedsreform blev i sidste uge præsenteret af regeringen. Bliver reformen en realitet, betyder det blandt andet, at landets regioner bliver nedlagt. Det vil få stor betydning for en række tilbud på handicapområdet, der hidtil har været drevet af regionerne. Det vækker stor bekymring i Landsforeningen LEV og blandt LEVs følgere på Facebook

"Hvis de regionale botilbud skal drives af kommunerne, vil alle botilbud i kommunerne igen opleve besparelser. For der bliver formentlig ikke tilført de ressourcer, der er behov for til de ekstra opgaver. Endnu en gang er det blandt andre vore udviklingshæmmede medborgere, der betaler en høj pris for regeringens nye tiltag." Sådan lyder en af kommentarerne på LEVs Facebook-side, efter nyheden om regeringens sundhedsreform blev delt på siden.

Hvis reformen bliver en realitet, vil det få konsekvenser for en række sociale tilbud på det specialiserede område, der ifølge reformudspillet skal overgå til kommunerne – heriblandt bosteder og dagtilbud for mennesker med udviklingshæmning. Bekymringen går på, at dette vil medføre besparelser og forringelser på bostederne og dagtilbuddene, og at en sådan omlægning vil medføre en yderligere afspecialisering på det sociale område.

DÅRLIGE ERFARINGER FRA 2007

Ved kommunalreformen i 2007 overtog kommunerne det fulde finansierings- og myndighedsansvar på det specialiserede socialområde. Men regionerne har siden reformen drevet en række specialiserede tilbud på socialområdet, herunder botilbud og dagtilbud for mennesker med udviklingshæmning. Indtil videre er der ikke kommet ret meget information om, hvordan kommunernes overtagelse skal foregå rent praktisk, hvilket bekymrer LEVs Landsformand Anni Sørensen.

- Det er bekymrende, hvis denne del af opgaveomlægningen ikke er mere gennemtænkt. Man skal huske på, at disse tilbud i dag er regionale, fordi kommunerne i forbindelse med kommunalreformen i 2007 selv vurderede, at man ikke kunne løse opgaven. Erfaringerne fra 2007 viser entydigt, at specialiserede tilbud og vidensmiljøer kom under pres, da man ændrede strukturen. Det viste regeringens egen evaluering af strukturreformen faktisk også. Det havde selvfølgelig ikke kun noget med struktur og ansvarsfordeling at gøre, men jeg savner at se konkrete bud på, hvordan specialiseringen bliver sikret. Og det indeholder regeringens udspil ikke noget om, siger Anni Sørensen.

STRUKTUREN SVIGTEDE MENSKER MED HANDICAP

I 2017 var det tiåret for strukturreformen, der opløste amterne og delte Danmark op i fem regioner, mens 271 kommuner blev reduceret til 98. Tidligere departementschef Erik Bonnerup, var som uafhængig ekspert med i strukturkommissionen, hvis arbejde banede vejen for reformen i 2007. Bonnerup udtalte i et interview med Ugebrevet A4 i 2017, at mennesker med handicap blev svigtet af strukturreformen, og kommunerne dengang ikke greb muligheden for at få samlet noget ekspertise på området i de kommuner, der blev større efter strukturreformen. Faktisk blev ekspertisen på området splittet, udtalte han til Ugebrevet A4:

"Kommunerne fik morderligt travlt med at rage for meget til sig. De sejlede i deres egen sø i stedet for at se på de fordele, der var i at have fået nogle større enheder. Det gjaldt kun om at blive større. I forhold til de handicappede var kommunerne fuldstændig balstyriske. Det handlede om, hvem der kunne overtage mest muligt, ikke om, hvad der var bedst for borgerne," udtalte Erik Bonnerup i år 2017 til Ugebrevet A4.

"VI ER BOMBET TILBAGE TIL EBBERØDGÅRD-TIDERNE"

Den samme bekymring kan man også spore på LEVs Facebook-side. Her skriver Kate Overgaard:

"Efter kommunerne overtog handicapområdet, er det kun gået en vej, forrin-

gelses og besparelser. Efterhånden er vi bombet tilbage til Ebberødgård tiderne. Så det er ikke godt det her."

Den holdning deler Connie Krogh, der skriver i kommentarfeltet på Facebook:

"Hvor er jeg enig, kommuner kan ikke klare den opgave. Vi ved, at den opgave lå langt bedre i amtet i sin tid, og derefter er det blevet dårligere og dårligere."

Selv samme bekymring har LEVs landsmand også. Hun opfordrer regeringen til at gennemtænke konsekvenserne på det specialiserede område, skulle denne sundhedsreform blive besluttet.

- Kommunerne skal med udspillet spille en endnu større rolle på sundhedsområdet. Jeg kan godt være bekymret for, hvad det kommer til at betyde for det kommunale fokus på det specialiserede socialområde, som i forvejen ikke står højt på dagsordenen. Her bør regeringen som minimum gøre sig nogle overvejelser om, hvordan vi sikrer, at området ikke drukner i forbindelse med en reform. Både når det gælder de økonomiske prioriteringer og det nødvendige politiske fokus.

LEV vil nu se nærmere på regeringsudspillet, herunder også de markante forandringer på sundhedsområdet.

OM UDSPILLET

De fem regioner skal i følge udspillet omdannes til fem administrative sundhedsforvaltninger. Herudover oprettes en national overbygning med navnet "Sundhedsvæsen Danmark" og 21 sundhedsfællesskaber, der skal bygge bro mellem sygehus, kommune og almen praksis eller egen læge.

Regeringens mål med reformen er at løse nogle af de kendte problemer på sundhedsområdet med manglende sammenhæng i behandling og koordination mellem region og kommune. Desuden er det ambitionen at flytte den mindre specialiserede behandling, som for eksempel kontrolbesøg og opfølgning, ud af sygehuse og tættere på borgerne. Flere skal behandles tættere på egen bopæl.

Mennesker med udviklingshæmning indtager banerne



Flere og flere mennesker med udviklingshæmning dyrker idræt i en klub. Og mulighederne for at gøre det bliver stadigvæk bedre. Det skyldes blandt andet et bevidst fokus på inddragelse i almenidrætten



Jeg kendte fra starten nogen, som gerne ville være med - og så var vi ligesom i gang

Idræt for mennesker med udviklingshæmning er i rivende udvikling. Antallet af deltagere til Special Olympics Idrætsfestival, der afholdes hvert andet år, har således oplevet en markant stigning i deltagerantallet. I 2014 i Frederikssund var der 763 deltagere. To år senere i Holstebro var der 918 deltagere, og det var i Helsingør sidste sommer steget til 1.252 deltagere.

Dertil kommer, at Parasport Danmark oplever en stigende interesse for at være vært for festivalen – senest var der fem kandidater i spil til at blive vært for festivalen i 2020, som i sidste ende gik til Frederikshavn. Det er helt uhorøjt i forhold til tidligere, hvor Parasport Danmark skulle gøre et ihærdigt lobbyarbejde bare for at gøre en enkelt kommune interesseret i at søge værtsskabet.

Det stigende deltagerantal ved de store idrætsfestivaler kommer parallelt med, at der i de seneste år er oprettet flere end 40 nye tilbud i foreningsidrætten på landsplan til mennesker med udviklingshæmning. Det er sket gennem pro-

jekter som 'Special Olympics i Almenidrætten' og 'Superleder – Sammen om sport.'

Og så har Rikke Nielsen med Lykkelige jo sat en helt ny standard for, hvad der er muligt. På blot to år er der i Lykkelige oprettet 36 håndboldhold for børn og unge med udviklingshæmning med mere end 550 spillere i Danmark samt et hold på Færøerne.

FOKUS PÅ HELT ALMINDELIGE KLUBBER

Parasport Danmark står for varetagelsen af hele Special Olympics-konceptet i Danmark. Og her har man arbejdet målrettet med udbredelse af idrætsinteressen for mennesker med udviklingshæmning – eller udviklingshandicap, som det hedder i den verden.

I 2014 igangsatte man således projektet *Special Olympics i Almenidrætten 2014-2017*. Målet med projektet var, som projekttitlen antyder, at udbrede Special Olympics, eller mere præcist idrætstilbud til mennesker med udviklingshandicap, til helt almindelige idrætsforeninger. Projektets oprindelige målsætning lød på inkludering af minimum 600 idrætsudøvere med udviklingshandicap i almene idrætsforeninger i 40 nye idrætstilbud fordelt på disse fire idrætsgrene: Håndbold, fodbold, badminton og floorball.

I løbet af projektperioden blev der etableret 38 nye idrætstilbud for cirka 500 spillere med udviklingshandicap i almene idrætsforeninger – Badminton: 4; Floorball: 5; Fodbold: 14 og Håndbold: 15. Målet var en ligelig fordeling på 4 x 10 nye idrætstilbud, men den lidt skæve fordeling på idrætsgrenene hænger blandt andet sammen med de enkelte idrætters generelle popularitet. I projektets evalueringsskrivelse står der: "Det var forventeligt, at der kunne etableres mange nye tilbud i fodbold og håndbold. Fodbold er nemt at gå til og meget "kendt" blandt mennesker med udviklingshandicap. Håndbold er også meget "kendt", og netop i disse år er der meget fokus på håndbold for mennesker med udviklingshandicap. Badminton og floorball er mindre kendte og floorball også mindre udbredt. Derfor

har opstart af disse idrætsgrene ikke været "det oplagte valg" i de fleste situationer. Flere nye tilbud i disse to idrætter ville have krævet en væsentlig større indsats fra projektets parter."

TEAM FAXE HÅNDBOLD

En af de klubber, der fik en invitation til at deltage, var Team Faxehåndbold. - Vi fik en henvendelse fra Parasport Danmark om, at man gerne ville have flere klubber til at oprette specielle hold. I vores område var der ingen. Jeg blev spurgt, om jeg ville være med, og det ville jeg gerne.

Det fortæller Jesper Nielsen, der er mangeårig aktiv i Team Faxehåndbold og nu en af trænerne for klubbens to hold for spillere med udviklingshandicap.

Som køkkenleder i et beskyttet beskæftigelsestilbud kender Jesper Nielsen målgruppen ud og ind, og det har han da også benyttet sig af.

- Jeg kendte fra starten nogen, som gerne ville være med - og så var vi ligesom i gang.

Parasport Danmark tilbød projektklubberne forskellige former for hjælp – blandt andet var der en konsulent ude og fortælle om tankerne bag. Og klubben fik også hjælp til at lave nogle flyers og kontakt til andre klubber, hvor de kunne få sparring. Men ellers har det meste givet sig selv.

- Else (fra klubben, red.) kender alt og alle i området, så det har været nemt at få spillere, fortæller Jesper Nielsen.

Flere af spillerne kommer fra de nærliggende Karise Efterskole, der er en efterskole for unge med udviklingshæmning, og Marjatta, som omfatter en specialskole og en ungdomsskole.

I øjeblikket er der 35 tilmeldte spillere, og de er blevet fordelt på to hold – et A- og et C-hold. Det har vist sig, at mange af spillerne fra efterskolen bliver i klubben, selv efter at de er færdige på skolen, men lige i øjeblikket kunne man godt bruge lidt tilgang til A-holdet. Holdet fører ellers den gruppe på fire hold, som Parasport Danmark har parret dem med. C-holdet ligger nummer tre ud af fire hold. Spillerne er opdelt på de

to hold efter funktionsniveau, og der er stor forskel:

- Nogle har et lavt funktionsniveau, det er bare vigtigt at huske på, at vi er en håndboldklub, så det håndboldmæssige er i fokus. Det er ikke et pædagogisk tilbud. Men jeg kan selvfølgelig stille lidt højere krav til A-spillerne end til C-spillerne, forklarer Jesper Nielsen.

EN DEL AF KLUBBEN

Som en lille bonus, har de deltagende klubber kunnet få en klubbonus på 5.000 kroner, hvis man har opfyldt tre krav: Træningstilbuddet har eksisteret minimum tre måneder, klubben har meldt sig ind i Parasport Danmark, og klubben har besvaret en lille spørgeskemaundersøgelse.

Team Faxe Håndbold har for lang tid siden fået de 5.000 kroner, som blandt andet er blevet brugt på bolde, opstartsudgifter og en fritagelse for klubkontingent for de nye spillere i det første halve år.

En del af det at starte et hold op for spillere med udviklingshandicap i en almen klub er naturligvis også et ønske om generel integration i klublivet.

- Det har vi haft stor fokus på. Holdet har for eksempel lavet frivilligt arbejde ved Faxe Cup. Her deles et overskud ud til de mest aktive, og det har vi fået del i.

Faxe Cup er klubbens store årlige stævne. Det frivillige arbejde kan her blandt

andet omfatte at sidde ved dommerbordet, oprydning og servering.

Hele inklusionsdelen er et centralt element i Parasport Danmarks projekt om Special Olympics i almenklubberne. Og på den front vurderes projektet som en stor succes. Som der står i evalueringen: "... flere af SOIA-klubberne (Special Olympics i Almenklubberne, red.) giver udtryk for stor tilfredshed og stolthed over, at de i deres klub også magter denne opgave, og samtidigt oplever at få rigtigt meget tilbage i form af de nye spilleres engagement og livsglæde, som sætter positive spor i hele foreningen."



Træner Jesper Nielsen har været med til at starte Team Faxe Håndbolds to hold med spillere med udviklingshandicap.

... flere af SOIA-klubberne giver udtryk for stor tilfredshed og stolthed over, at de i deres klub også magter denne opgave, og samtidigt oplever at få rigtigt meget tilbage i form af de nye spilleres engagement og livsglæde...

Nyt fodbold-samarbejde skal sikre flere tilbud til personer med handicap

Parasport Danmark og Dansk Boldspil Union (DBU) har netop lanceret sam-

bejdsprojektet Fodbold for alle i DBU-klubber, der skal gøre det lettere for almene fodboldklubber at starte hold for personer med handicap.

Lige nu er der 78 klubber i Parasport Danmark, og de fleste idrætsforeninger med DBU-medlemskab, der tilbyder fodbold. Står det til Parasport Danmark og DBU, skal endnu flere klubber dog åbne dørene for spillere med et handicap, og ambitionen er, at der allerede i løbet af foråret 2019 er sat gang i ti nye fodboldtilbud på landsplan.

"Vi mener, at de bedste forudsætninger for at dyrke fodbold findes i fodboldklubberne, og med det nye samarbejdsprojekt vil vi have endnu flere klubber til at åbne dørene," siger Søren Jul Kristensen, der er breddechef i Parasport Danmark.

Med Fodbold for Alle tilbydes foreninger i DBU blandt andet gratis rådgivning til rekruttering af spillere med handicap, sparring omkring sæsonopstart og et kontant tilskud på 5.000,- kroner til eksempel spillertøj.



Turen går til Abu Dhabi

”Lykkelig” og ”spændt” er nogle af de ord, Ditte Laugesen og Peter Lange sætter på deres deltagelse i Special Olympic Summer Games – verdens største idrætsarrangement i år

Fra Karise til Abu Dhabi. Det er ikke fra et gammelt børnerim af Halfdan Rasmussen, men måske kan man godt kalde det lidt af et eventyr.

Ditte Laugesen og Peter Lange glæder sig i hvert fald til deres første deltagelse i Special Olympics World Summer Games, der finder sted fra 14.-21. marts i Abu Dhabi, hovedstaden i de Forenede Arabiske Emirater.

Hver onsdag aften træner de i Karise Hallen sammen med holdkammeraterne i Team Faxe Håndbold (TFH) for at være i topform til legene i den arabiske varme. I det daglige spiller de på samme hold, men i Abu Dhabi skal de spille på henholdsvis et damehold og et Unified-

landshold. Det sidste er et mixhold med seks spillere, der som Peter har et udviklingshandicap, og seks spillere uden handicap.

Karise Hallen summer en blæsende onsdag aften i januar ikke af verdens største idrætsarrangement i år. Der er helt almindelig nede på jorden stemning, grin, forbandelser over brændte chancer og målrettet træning, for det handler først og fremmest om at blive bedre. Og så fylder deltagelsen i World Games selvfølgelig også for Ditte og Peter.

DET SPECIELLE HOLD HAR BANET VEJEN

For 38-årige Ditte er det at dyrke sport forholdsvis nyt. Formen var da heller

Om Special Olympics World Summer Games 2019

Special Olympics World Summer Games er en international sportsbegivenhed for atleter med udviklingshandicap. World Games afholdes hvert 4. år, senest i 2015 i Los Angeles, USA.

I marts 2019 er Abu Dhabi, der er hovedstad i de Forenede Arabiske Emirater, vært, og der forventes deltagelse af 7.000 idrætsudøvere og 2.600 trænere fra 170 lande. Det gør SOWSG til verdens suverænt største sportsbegivenhed i år.

Der er i alt 24 idrætter på programmet ved World Games, og konkurrencerne afvikles fra den 14. til den 21. marts. Delegationerne ankommer dog allerede den 8. marts, hvor der er indkvartering i en 'host town', der giver deltagerne mulighed for at snuse til den lokale kultur og tilvænne sig forholdene.

Læs mere på www.abudhabi2019.org
(Kilde: Parasport.dk)

ikke alt for god, da hun for godt to år siden blev spurgt, om hun havde lyst til at være med på TFH's nyoprettede hold for personer med udviklingshandicap. En ret kraftig astma gjorde det svært for hende at klare store fysiske anstrengelser med det resultat, at kiloene efterhånden havde sat sig. Alligevel sprang hun til, og det har hun ikke fortrudt et sekund:

- Jeg blev spurgt af en fra klubben og tænkte, at jeg godt ville prøve. Det er jo godt at røre sig. Jeg er rigtig glad for det, kan holde ud til mere. Er blevet mere mobil, selv om jeg har lidt problemer med knæet.

Ditte trækker lidt på det ene ben, fordi hendes højre knæ gør knuder. Hun er i øjeblikket ved at blive undersøgt, men måske er det noget gammelt arvæv, der generer. Ditte supplerer håndboldtræningen med gåture med sin schæfer-labrador Tico, så hun får rørt sig så meget som muligt, inden turen går til Abu Dhabi.

- Jeg glæder mig, til vi skal afsted. Det bliver en kæmpe oplevelse. Allerede nu med landsholdssamlinger er det ret vildt. Men jeg tror, at jeg først helt forstår det, når jeg er dernede, siger Ditte, hvis normale position på banen er venstre fløj.

JEG BLEV HELT LYKKELIG

Peter Lange (42) har tidligere spillet håndbold, men også dyrket mange andre idrætter som hockey og floorball. Han blev dog tændt på håndbolden igen, da TFH oprettede holdet for personer med udviklingshandicap.

- Jeg har spillet håndbold næsten

hele mit liv, men havde holdt en pause på grund af en knæskade. Jeg havde undersøgt mulighederne for at komme til at spille i området, men der var ikke noget - man skulle helt til Nykøbing Falster eller AB i Gladsaxe.

Så da han fra en arbejdskollega hørte om det nye tilbud i TFH, troede han først, at det var en joke:
- Den er god med dig, sagde jeg til ham.

Men han tjekkede det alligevel ud, og den var god nok. Peter, hvis favoritposition på banen er som playmaker, meldte sig til holdet, og det er han glad for, for håndbold er hans favoritsport. Nu er han så ved at forberede sig til Abu Dhabi-turen:

- Jeg blev helt lykkelig, da jeg fik at vide, at jeg var udtaget. Og så skete det ovenikøbet på min 40 års fødselsdag.

Sammen med de 87 andre danske deltagere skal Ditte og Peter i de kommende uger nå topformen, så de kan gøre en god indsats i Abu Dhabi. Blandt andet var der fællestæning i Vejen den sidste weekend i januar for alle deltagere. Men der har også været forskellige træningssamlinger bare for de udtagne håndboldspillere.

- Vi tænker ekstra meget lige øjeblikket på at være i form. Også på hvad vi spiser. Landstræneren er efter os, så det går ikke at spise burger og pomfritter hver aften, griner Ditte og Peter.

Mens Ditte går mange ture med sin hund, så går Peter til styrketræning tre gange om ugen.

- Det gør jeg både på grund af min gamle knæskade, men også fordi det er vigtigt at være i god form til Special Olympics. Her kommer det til at gå noget hurtigere, end vi er vant til, og så varer en kamp dernede 2*20 minutter, herhjemme spiller vi kun 2*8 minutter.

Målet med at deltage er de ikke i tvivl om:

- Jeg håber, at vi vinder guld, men bare det at deltage bliver en stor oplevelse, siger Ditte.

Peter supplerer:

- Der er et godt sammenhold på landsholdet. Nogle er blevet venner, så det bringer det også med. Det er en fed bonus.

En dyr omgang

At deltage i Special Olympics World Summer Games kan være en dyr omgang. For hver af de aktive er der deltagerbetaling på i alt 12.000 kr. Det dækker rejse, hotelophold, mad, træningstøj...

Deltagere i det "rigtige" OL skal ikke selv have tegnebogen fremme, men sådan er det altså, når det gælder Special Olympics. Det har mange steder i landet ført til spontane lokale indsamlinger til de lokale deltagere. Således også i Faxe og omegn.

Ejer af Taxi Rønnede, Nellie Proustgaard, har over for Sjællandske Medier kaldt det "utilstødeligt med den forskel", så hun støttede først personligt Peter Lange og iværksatte samtidig en indsamling, så alle fire idrætsudøvere fra Faxe Kommune, der er udtaget til SOWSG, kunne få økonomisk hjælp. For både Ditte og Peter betyder det, at der er indsamlet cirka 15.000 kroner til dem hver. En fantastisk hjælp, som de selvfølgelig er dybt taknemmelige for.

Om Unified Sport

Unified Sport er et Special Olympics-koncept, hvor idrætsudøvere med og uden udviklingshandicap spiller på samme hold. Tanken er, at de ved at træne og spille sammen knytter livsbekræftende relationer og opnår en gensidig forståelse, der er med til at nedbryde fordomme om mennesker med udviklingshandicap.

Unified dyrkes i et voksende antal Special Olympics-idrætter, og holdene består af jævnaldrende spillere på omtrent samme sportslige niveau.

(Kilde: Parasport.dk)

Har du lyst til at høre Ditte og Peter fortælle om deres tur?

Ditte Laugesen og Peter Lange vil gerne fortælle om deres deltagelse i SOWSG i Abu Dhabi. De har allerede en aftale om at holde et oplæg for nogle af deres sponsorer og familiemedlemmer samt i Rotary i Faxe. Hvis du har lyst til at høre om deres tur, så kontakt Peter Lange på tlf. 6016 0358.

Højskolen i Krummerup Specialskole med 25 års erfaring

Højskolen i Krummerup er en specialskole for udviklingshæmmede unge. Hos os er der plads til forskellighed, faglig fordybelse og læring der giver livsduelighed. Kom og besøg os - vi vil glæde os til at se dig. Læs mere på krummerup.dk



Højskolen i Krummerup
Socialpædagogisk Center
Næstved Kommune
krummerup.dk

Haldagermaglevej 6
4250 Fuglebjerg
telefon 5588 2360
Krummerup@naestved.dk



**HØJSKOLEN I
KRUMMERUP**
lær & bo

Hou Søsportcenter



Fuldt tilgængelige feriehus i smukke omgivelser

– og Danmarks bedst tilgængelige svømmehal

VANDHALLA

www.hou-seasport.com • +45 87 81 79 99



MIN
HOBBY



TINA MADSEN:

TEKST OG FOTO: CLAUDS FREDERIKSEN, ULF MEDIE ■

JEG ELSKER

Når vi taler om "mennesker med udviklingshæmning" bliver det ofte en massebetegnelse, som på ingen måde tager højde for, at mennesker med udviklingshæmning er mindst lige så forskellige som alle andre. I denne nye serie i LEV Bladet vil vi prøve at se lidt bag om stereotyperne ved at fortælle om, hvad en række mænd og kvinder med udviklingshæmning brænder for at bruge en stor del af deres liv på.

Tina Madsen elsker mad – både at spise den, men ikke mindst at lave den. Det er faktisk hendes største interesse. Her fortæller hun lidt om sin fascination af mad.

Hvad er din store interesse:

- Jeg elsker at lave mad!

Hvad er det, der er så interessant ved at lave mad?

- Jeg synes, det er interessant at lave mad til andre mennesker. Hvis jeg skal lave det alene, kan jeg godt, men er ikke så begejstret.

Hvordan startede din madinteresse?

- Det var at lave mad med min mormor. Da jeg var lidt ældre, meldte jeg mig til et madlavningskursus, som jeg gik til et gang om ugen. På sådan et kursus

vælger man, hvad man gerne vil lave, og så går det efter tur.

Hvordan dyrker du din madinteresse?

- Jeg har for eksempel deltaget i et madlavningskursus og skal tilmelde mig igen her i januar, hvor der er madlavning ti gange. Og så er der nogle aftenskolehold i weekenden, jeg også skal tilmelde mig. Præcist hvad jeg skal tilmelde mig, ved jeg ikke endnu, da kataloget lige er kommet ud.

- Jeg har lige holdt en lille pause i et halvt år, fordi jeg ikke har haft det så godt. Så jeg har ikke været tilmeldt. Men nu mener jeg, at det skal være, og jeg er på toppen! Så jeg starter på en frisk, og der er lidt mere, jeg kan klare.

- Jeg har også været på nogle natur-



"JEG SYNES DET ER INTERESSANT AT LAVE MAD TIL ANDRE MENNESKER. HVIS JEG SKAL LAVE DET ALENE, KAN JEG GODT, MEN ER IKKE SÅ BEGEJSTRET"

VIL DU FORTÆLLE OM DIN HOBBY?

Har du lyst til at være med i denne serie og fortælle om din hobby så kontakt LEV Bladets redaktion på redaktion@lev.dk.

AT LAVE MAD

ture, hvor man melder sig til en tur for eksempel i en skov og går derude. Laver mad over bål.

- Jeg har også været på bagekursus og julekaskursus.

Er der noget, du er særlig god til at lave?

- Ja, jeg er faktisk rigtig god til at lave flæskkesteg. Og med sprøde svær selvfølgelig!

Hvordan er det lige med dig og sund kost?

- Jo, for cirka et halvt års tid siden, fik jeg at vide, at jeg var i risikozonen for at få sukkersyge. Da jeg fik det at vide, lavede jeg med det samme en livsstilændring, hvor jeg blandt andet spiser salat hver dag. Jeg tager nu altid salat og nogle gange pasta, flute, kyllingestykker eller fiskefrikadeller med på arbejde til min

frokost. Og faktisk havde jeg sidst, jeg var til kontrol, tabt mig fem kilo. Så jeg prøver på ikke at drikke så meget sodavand og huske at drikke vand og spise sundt og magert. At undgå alt det usunde.

Har du køkkenet fyldt af alle mulige køkkenmaskiner? Og kogeboøger?

- Ja, jeg har mikroovn, røremaskine, håndmikser, minihakker, æggekoger. Kogeboøger har jeg også. Eksempelvis hele serien fra Karolines Køkken og ellers mange andre opskrifter.

Inviterer du tit gæster bare for at få lov til at servere mad for dem?

- Det er min plan at gøre dette i fremtiden.

Hvad er din yndlingsret?

- Det er at spise stegt flæsk med persillesovs og nye kartofler. Det er mums!

OM TINA MADSEN

Tina Madsen er piccoline og sekretær i Udviklingshæmmedes Landsforbund, (ULF). Hun bor selv i Horsens, hvor hun også er formand for ULF Horsens kreds. Hun sidder desuden i "Din Fritidsundervisnings" bestyrelse. Der er hun til møde en til to gange om året. Der sidder to elever med. "Og så kan vi selv være med og sige vores mening, hvis der er noget vi er utilfredse med, eller hvis vi har nogen forslag," siger Tina Madsen og fortsætter:

"Jeg synes, jeg laver mange forskellige ting, men jeg prøver også på at slappe af og bruge tid sammen med vennerne og veninderne. Og hygger mig."

Bostedet "Fonden Højskolen Elverhøj"

§ 107 bosted-godkendt til 11 voksne beboere i alderen 18 år og opefter

Målgruppe: Sent udviklede, svagt begavede med psykiske og sociale problemer

Hjemmeside: www.elverhoej.dk – Mail: mail@elverhoej.dk - Telefon: 56 57 87 84



Vi har ledige pladser

Vi er medlem af LOS

 **MARIE GRUBBE**



§ 66-104-103-107 og STU

Guldborgsund Autismecenter

Alslevvej 25 • 4850 Stubbekøbing • Telefon 5473 2920 • www.mariegrubbeskolen.dk

Fjordstjernen ... et enestående valg!

Brug det frie valg til et aktivt og selvstændigt liv.
For voksne med funktionsnedsættelse.

På Holbæks havnefront er opført et flot byggeri, som ramme for nogle fantastiske muligheder for voksne med psykiske, fysiske eller kognitive funktionsnedsættelser.

Der er store lejligheder på 84 m², incl. fællesarealer. Der er fælleskøkken og en stor lys dagligstue med panoramaudsigt over fjorden i hver enhed. Derudover er der stort lækkert fitnesscenter, wellness område samt have med panoramaudsigt over fjorden.

Det frie valg er et bærende element og Fjordstjernen lægger op til, at beboerne har stor indflydelse på deres hverdag og muligheder. Efter evne og lyst tager beboerne del i hverdagens mange tilbud om idræt, bevægelse, aktiviteter og et udendørs liv ved fjorden. Personalet indretter sig efter beboerne og ikke omvendt, og personalet tager udgangspunkt i sundhed og glæde, ikke i sygdom og begrænsninger.

Tværfagligt samarbejde

Personalet arbejder rehabiliterende med aktiv inddragelse af pårørende. Borgeren vil altid være i centrum.

Vi har højt fagligt niveau med bl.a. socialrådgiver, sygeplejersker, ernæringsvejleder, terapeuter og psykolog. Der er fokus på dokumentation og genoptrænings-, rehabiliterings- og handleplaner. Vi samarbejder tæt med kommunernes hjerneskadekoordinatorer, sagsbehandlere og specialister.

Alt personale modtager løbende supervision og videreuddannelse.

Friplejeboliger og frit valg.

Borgere med funktionsnedsættelser, fra hele landet, der er visiteret til en plejebolig eller lignende bolig, kan frit søge om at flytte ind i Fjordstjernen. Det fremgår af friplejeboliglovgivningen. Læs mere www.fjordstjernen.dk og følg os på Facebook

Har du lyst til at høre mere, så kontakt

Majbritt Nyholm på mn@fjordstjernen.dk eller Tlf. 28 73 76 92




Fjordstjernen
Boliger & Sundhedscenter

Værkstedet Elmegade



Værkstedet Elmegade er et beskyttet værksted under Ny Vejen Kommune, og vi beskæftiger 28 medarbejdere. Vi bestræber os på, at tilbyde et inspirerende og udviklende arbejdsmiljø med mange forskellige arbejdsopgaver.

De medarbejdere på Værkstedet Elmegade, der ønsker det, har mulighed for, via et målrettet praktikforløb i en virksomhed, at opkvalificere sig, så deres færdigheder/kompetencer passer til et særligt job med løntilskud på det ordinære arbejdsmarked.

Pt. har vi 14 medarbejdere i skånejob udover de 28 medarbejdere der er på Værkstedet Elmegade.

Vi tager mange forskellige arbejdsopgaver ind, og vi er altid åbne over for, at tilpasse produktionen til de nye opgaver.

Vi kan kontaktes på:

Tlf. 7996 5085 / fax 7536 5880 eller på mail maj@vejenkom.dk
Værkstedet Elmegade, Elmegade 12, 6600 Vejen.

Fred's World by GREEN COTTON

DESIGNED AND DEVELOPED IN DENMARK

Vorteile von Fred's World by Green Cotton Kleidung

- Ökologische Baumwolle
- GOTS zertifiziert
- schöne, haltbare Farben
- gute Preise

Fred's World by Green Cotton Kleidung ist frei von

- Schädlicher Chemie
- Schwermetalle
- Fluor
- Phthalaten

byggreencotton.com

Fall 2017

Hjemmepasningen RendbjergHjemmet

RendbjergHjemmet kan tilbyde mere end aflastning i de naturskønne omgivelser i Egersund. Hjemmepasningen tilbyder aflastning i hjemmet til børn og unge i alderen 0-18 år med psykisk eller fysisk funktionsnedsættelse. Ordningen kan fortsætte efter det 18. år, hvis kommunen beslutter det. Formålet med aflastning i hjemmet kan være, at give forældrerne mulighed for at deltage i aktiviteter uden for hjemmet og at give barnet/den unge oplevelser, styrke netværk og socialtræning. Der kan være ture på café, biograf, svømmehal, gå ture, indkøb, madlavning, tur på legeplads, biblioteksbesøg mv. Hver familie får som udgangspunkt tilknyttet to aflastningshjælpere for, at sikre stabilitet og fleksibilitet i opgaveløsningen. Konsulentens vigtigste opgave er, at finde det optimale match mellem familien og aflastningshjelperen, bl.a. ud fra et hjemmebesøg og en personlig samtale med aflastningshjelperen. Konsulentens rolle er at rådgive og vejlede både aflastningshjelperne og forældrene under hele aflastningsperioden. Det er meget vigtigt at alle føler sig trygge ved hinanden og oplever, at der er god kemi. Bevilling af hjemmepasning sker via en sagsbehandler og som udgangspunkt vil de bevilligede timer være fastlagte af kommunen.

Rendbjergvej 9, 6320 Egersund • Tlf. 8872 4470 • www.rendbjergHjemmet.sonderborgkommune.dk



Hvorfor nøjes med det næstbedste?

Mulighed for STU

En dagligdag sammen med syv ligesindede

Interessante og kompetencegivende moduler



LÆRESTEDET
MIKKELSHØJ
HÅNDEN PÅ HUERTET

www.mikkelshoj.dk



KRAFTVÆRKET

CAFÉ • VASKERI • GALLERI • GENBRUG • BUTIK



Besøg os på Svanevej 24, 2400 Kbh. NV • Der er åbent onsdag – fredag 10-18 og lørdag 10-15
Læs mere på www.captum.kk.dk eller følg med på [f @kraftvaerket](https://www.facebook.com/kraftvaerket) [#kraftvaerket](https://www.instagram.com/kraftvaerket)

Michael forlod beskyttet værksted - nu laver han kunst

For første gang var danske kunstnere i 2018 repræsenteret på den store internationale udstilling Outsider Art Fair i Paris



Michael Rasmussen på 58 år har ikke set sig tilbage én eneste gang, siden han lukkede døren til det beskyttede værksted, han arbejdede i, og åbnede en ny til Kunstsolen Snurretoppen i Horsens.

Det har en masse andre kunstentusiastiske mennesker i tidens løb haft rigtig meget glæde af.

Senest i dette efterår hvor Michael sammen med tre andre elever fra Snurretoppen repræsenterede Danmark på udstillingen Outsider Art Fair i Paris.

Michaels kunstværker blev set af en masse mennesker, og to af hans værker blev solgt til en samler fra Berlin.

Michaels interesse for kunst udspringer af en dyb fascination af huse, men hans værker har undergået noget af en udvikling, siden han startede på den nyåbnede kunstsolen tilbage i 2005. I dag arbejder han med alle mulige materialer, former og farver – og helst med et twist af humor:

- Da jeg startede her, vidste jeg ikke, hvad jeg gik ind til, men jeg er god til at tilpasse mig, fortæller Michael. At han rent faktisk også er god til at lave kunst, vidner begejstringen for hans værker om.

Men som Kunstsolens leder Stig Josefson udtrykker det:

- Det gælder for alle elever på skolen, at udstillingerne kun er en del af alt det, vi går og laver. Men det er naturligvis en vigtig del, fordi såvel elever som lærere får anerkendelse og bliver bekræftet i, at skolens professionelle arbejde med

kunst fungerer. Eleverne har imidlertid flere udstillinger bag sig både herhjemme og i udlandet, så det er som sådan ikke noget nyt fænomen.

Og så alligevel må vi tilføje! For det er faktisk første gang, at et dansk galleri – og dermed blandt andre eleverne i Snurretoppen - nogensinde er repræsenteret på Outsider Art Fair i Paris.

Det er Copenhagen Outsider Art Galleri (COAG) ved Kristine Kimø og Lars Egeris, der har stået for indsamlingen af de danske værker til udstillingen i Paris.

Elever fra to andre kunstsoler var også repræsenteret: Bifrost i Randers og Københavns Kunstsolen for voksne udviklingshæmmede.

Lars Egeris regner med, at danske Outsider Art-værker igen i år vil være repræsenteret på Paris-udstillingen.

Læs mere om Outsider Art Fair på www.outsiderartfair.com.



Michael bevikler sine motiver med garn i alle mulige farver. Her ses han gennem et af værkerne.



"Det gælder for alle elever på skolen, at udstillingerne kun er en del af alt det, vi går og laver. Men det er naturligvis en vigtig del, fordi såvel elever som lærere får anerkendelse og bliver bekræftet i, at skolens professionelle arbejde med kunst fungerer"

Michael Rasmussens "Stakkels svane, du bliver kogt" var et af de værker, der blev solgt på Outsider Art Fair i Paris.

(Foto: Sven Berggreen)

Stig Josefsen,
leder af Kunstscolen

Der bliver kæmpet mange vigtige kampe, vi gerne vil støtte

TUBERØS SCLEROSE

Tuberøs sclerose (TS) er en sjælden, arvelig (genetisk) sygdom, som medfører vækst af svulster i mange organer, hyppigst i hud, hjerne, hjerte og nyrer. Den medfører også hudforandringer og skader i centralnervesystemet.

Sværhedsgraden varierer fra individ til individ. Den præcise hyppighed af TS er ukendt, men forsigtigt skønnet er det en ud af 8.000 - svarende til omkring 700 her i landet. Komplexitet og sjældenhed betyder, at behandlingen foregår på universitetshospitaler i Aarhus og København på to centre for sjældne sygdomme. Lægerne der ser derfor relativt mange patienter og øger deres viden om sygdommen og behandlingen. Der er ingen forbindelse mellem TS og den betydeligt mere udbredte dissemineret sclerose.

Hvilke mærkesager og aktiviteter har Dansk Forening for Tuberos Sclerose?

Det er en lille frivillig forening med omkring 110 familiemedlemskaber. I bestyrelsen sidder forældre og pårørende til børn, unge og voksne.

Den vigtigste aktivitet er et årligt arrangement for familier med børn og unge under 25. Opholdene fra torsdag til søndag kombinerer kursus, koloni- og feriearrangementer for forældre og deres såvel syge som raske børn. På disse familie-kurser fokuseres på at give pårørende værktøjer til at håndtere deres liv med et barn/ung med TS - hjælp til selvhjælp - som ikke gives eller findes andre steder; på

at erfaringsudveksle og danne netværk med andre familier i samme situation; på hvordan hverdagen

kan håndteres, pædagogiske midler og tilgange; på hvordan man kan håndtere medicin eller epilepsianfald og på hvordan man tilgodeser de raske børn, får parforholdet til at fungere, kommunikerer med sundhedsmyndighederne og får den rette støtte i det sociale m.v.

Ud over familiekurserne er der fælles aktiviteter for familierne, og med jævne mellemrum holdes søskendekurser. Foreningen tilbyder også et en-dags kursus, hvor forældrene og pårørende får information om nye forskningsresultater og nye behandlingstiltag i Danmark. Der er mulighed for at stille de spørgsmål, man ikke lige får stillet til lægen.

Desuden formidles kendskabet til TS via hjemmesiden, tsdanmark.dk, og en Facebook side – med henvisninger til, hvor der kan hentes hjælp. Patienter og pårørende, der henvender sig, får hjælp med kontakten til myndigheder og institutioner.

Hvem er TS's vigtigste samarbejdspartnere?

Foreningen bidrager til at fremme forskningen, blandt andet gennem deltagelse i kliniske forsøg og samarbejdet i den europæiske organisation for TS. Men især gennem samarbejdet med andre foreninger i paraplyorganisationen Sjældne Diagnoser. Her er *behandlingen* af sjældne diagnoser kommet i fokus, og TS er kommet på dagsordenen i Sundhedsstyrelsens specialeplan. Samarbejdet i paraplyorganisationen peger på den fælles problematik med

overgang fra barn til voksen og på ikke at blive 'glemt' i voksenlivet. Fordi TS er sjælden og kompleks, findes der i kommunerne meget lidt viden om behandling og konsekvenser. Foreningen arbejder derfor sammen med Sjældne Diagnoser på at give input til de sociale forløbsbeskrivelser for børn og unge med sjældne handicap, som Socialstyrelsen står for.

Hvilken gevinst har I af LEV?

Vi har støttet og været medlem af LEV i mange år grundet LEVs store og vigtige politiske arbejde for at forbedre livskvaliteten for mennesker med udviklingshæmning. Der bliver kæmpet mange vigtige kampe, hvilket vi gerne vil støtte.

Vi har hidtil valgt at prioritere den sundhedsmæssige behandling af TS gennem arbejdet i Sjældne Diagnoser, hvor der har været fokus på denne. Som nævnt er det meget forskelligt, hvordan TS-diagnosen kommer til udtryk, og udviklingshæmning forekommer jo blot hos en del af patienterne.

Fremover vil vi forsøge også at være mere aktive i LEV for at få udbredt kendskabet til TS i specialbørnehaver, specialskoler og bosteder. For derved at øge forståelsen for nødvendige ekstra ressourcer til for eksempel kontrolbesøg såsom MR scanning af nyrer og hjerne, CT scanning af lunger og hjælp fra specialtandlæger. Opmærksomheden vil i høj grad være på den psykiatriske del, hvor der kan blive tale om medicinering og opfølgning.

De tilknyttede foreninger

LEV har i øjeblikket 16 tilknyttede foreninger. Hver forening repræsenterer typisk et særligt handicap/syndrom, men det kan også være en særlig tilgang til det at have et handicap (Kristelig Handicapforening) samt mennesker med udviklingshæmnings egen forening, ULF. Men hvad foregår der egentlig i foreningerne, hvad er det for handicap, de repræsenterer, og hvorfor er de medlem af LEV? Det er nogle af de spørgsmål, vi prøver at få besvaret i denne serie i LEV Bladet om de tilknyttede foreninger. Denne gang kan du møde Dansk Forening for Tuberøs Sclerose.



Skribentens datter, Julia.



OM TUBERØS SCLEROSE

Hud, hjerne, nyrer, hjerte, øjne, lunger og tænder er de organer, som oftest rammes. Forandringer i hjernen medfører ofte epilepsi. Andre almindelige problemer er hyperaktivitet, raserianfald, tvangslidelser, nedsat intelligens, søvnforstyrrelser og autisme-lignende adfærd.

TS har nogle alvorlige konsekvenser for hjernens funktion, især vores måde at opfatte og bearbejde indtryk på. Det hæmmer opgaveløsning og håndtering af følelser og menneskekontakt.

Fra forskning ved vi blandt andet, at:

- Godt en fjerdedel oplever følelsesmæssige vanskeligheder, for eksempel angst og humørsvingninger.
- Op til 45 % har vanskeligheder med over-sensitivitet i forhold til andre, fjendtlighed, depression og tvangssymptomer.

- Op til halvdelen har symptomer svarende til ADHD.
- En fjerdedel har autisme-spektrum forstyrrelser i forskellig grad; hver anden har psykiatriske problemstillinger.
- Epilepsi udvikles af 90-95 %.
- Omkring en tredjedel er normalt begavede efter en traditionel IQ-skala; de er dog ofte også ramt på de mere komplekse kognitive funktioner som hukommelse, planlægning, fleksibilitet og 'multitasking'. Dette forhold kan sløre erkendelsen af væsentlige funktionelle vanskeligheder både hos patienten og omgivelserne.

DANSK FORENING FOR TUBERØS SCLEROSE

Du kan få meget mere at vide om foreningen og tuberøs sclerose på tsdanmark.dk.

LISELOTTE WESLEY ANDERSEN

har været formand for Dansk Forening for Tuberøs Sclerose fra 1999-2018 og er nu næstformand. Hun sidder som næstformand i forretningsudvalget i Sjældne Diagnoser og arbejder der med at forbedre vilkårene for alle med en sjælden diagnose. Hun er gennem dette arbejde også med i patientinddragelses-udvalget i Region Midt udpeget af Danske Patienter, og hun er nyudpeget af samme organisation til patient-repræsentant i Sundhedsvæsenets Disciplinærnævnet. Liselotte bor i Aarhus og har datteren Julia med tuberøs sclerose. Julia er 26 år og bor på et bosted for unge.

Ny principafgørelse fra Ankestyrelsen

udviklingsperspektiv

i forhold til

arbejdsevnen

I ressourceforløb skal der være udviklingsperspektiv i forhold til arbejdsevnen til at opnå ordinært job eller fleksjob – hvis ikke, skal der tilkendes førtidspension

Ankestyrelsen udsendte i december principafgørelse 58-18, der fastslår, at en kommune skal kunne beskrive positive udviklingsmuligheder af arbejdsevnen hos en person for at kunne visiteres til et ressourceforløb. Ankestyrelsen præciserer, at det ikke er tilstrækkeligt, at det anføres, at det ikke kan udelukkes, at arbejdsevnen kan udvikles gennem eksempelvis ressourceforløb eller ved deltagelse i STU.

Der er ifølge Ankestyrelsen tale om udviklingsmuligheder af arbejdsevnen, hvis der er mulighed for relevante behandlingsmuligheder, hvis borgerens arbejdsevne ikke er afklaret/afprøvet, eller hvis det er relevant at overveje behov for mentor (Lov om aktiv beskæftigelsesindsats), funktionsevneudredning i hjemmet eller hjælpemidler.

Afgørelsen fastslår, at der er forskel på udvikling af arbejdsevne og tiltag, som udelukkende har sigte på forbedring af borgerens livskvalitet.

Såfremt kommunen ikke er i stand til at beskrive realistiske muligheder for en udvikling af arbejdsevnen i en grad, der kan lede til indtægtsgivende arbejde i ordinær beskæftigelse eller fleksjob, så skal kommunen vurdere, om der i stedet skal indledes en sag om førtidspension.

Ankestyrelsen finder ikke, at der er udviklingsmuligheder af arbejdsevnen, når borgerens meget dårlige helbred eller funktionsniveau ikke kan forbedres. I afgørelsen indgår en sag, hvor en borgers meget dårlige funktionsniveau medførte, at denne ikke kunne deltage i forskellige indsatser med beskæftigelsesfremmende formål, og at tidligere deltagelse i indsatser allerede havde vist dette. I en anden sag nævner Ankestyrelsen, at yderligere pædagogisk støtte kunne føre til bedring af en borgers livskvalitet, og deltagelse i det påbegyndte STU-forløb ville muligvis føre til udvikling af kompetencer og færdigheder i basale dagligdags ting og dermed forhøje hendes livskvalitet. Der var dog ikke en realistisk forventning om, at borgerens arbejdsevne kunne forbedres.

Ankestyrelsen fastslår:



Der er ikke mulighed for udvikling af arbejdsevnen, når der ikke kan peges på:

- konkrete muligheder for udvikling af arbejdsevnen, heller ikke ved iværksættelse af udviklende/afklarende forløb
- tiltag, som fremmer udviklingen af arbejdsevnen – men alene på tiltag, der forbedrer borgerens livskvalitet
- muligheder for forbedringer af borgernes dårlige helbredstilstand
- muligheder for forbedring af borgernes dårlige funktionsevne
- at borger på sigt kan forsørge sig selv på arbejdsmarkedet i enten ordinær beskæftigelse eller fleksjob/anden støttet beskæftigelse



Der er mulighed for udvikling af arbejdsevne, når der kan peges på:

- relevante behandlingsmuligheder
- uafklaret arbejdsevne
- at arbejdsevnen ikke har været forsøgt udviklet til det brede arbejdsmarked under hensyntagen til borgerens skånebehov og funktionsniveau
- at andre relevante tiltag ikke har været overvejet, eksempelvis mentor, hjælpemidler på arbejdspladsen eller funktionsevnebeskrivelse i hjemmet

Det mener LEV

Der er tale om en meget vigtig principafgørelse, som man også med fordel kan være opmærksom på som borger eller pårørende. Vi har igennem flere år sammen med en lang række andre organisationer påtalt problemerne på dette område overfor en bred kreds af politikere og embedsmænd. Det førte til, at reglerne for tilkendelse af førtidspension sidste forår blev præciseret. Denne præcisering er baggrunden for, at Ankestyrelsen nu har udsendt den nye principafgørelse.

Overordnet er afgørelsen interessant af to årsager: For det første slår den fast, at kommunen skal beskrive realistiske udviklingsperspektiver i arbejdsevnen for at kunne tilkende et ressourceforløb fremfor at starte en sag om førtidspension. For det andet, og mindst lige så interessant, så ophæver Ankestyrelsen med denne principafgørelse en tidligere afgørelse - 33-15 - som ofte er blevet anvendt af kommunerne som grundlag for et afslag. Samlet set synes vi, at afgørelsen kan tolkes som en ændring i Ankestyrelsens praksis på dette område.

Ordforklaring

RESSOURCEFORLØB: Kommunen giver ressourceforløb til personer, der har komplekse problemer ud over ledighed, der ikke har kunnet løses gennem en almindelig indsats, men kræver et helhedsorienteret forløb med en kombination af en beskæftigelsesindsats og sociale eller sundhedsmæssige indsatser.

Personer, hvor det som følge af svær sygdom eller på grund af betydelige funktionsnedsættelser er åbenbart formålsløst at forsøge at udvikle deres arbejdsevne i et ressourceforløb, skal ikke have tilbud om et ressourceforløb.

UDVIKLINGSPERSPEKTIV:

I beskæftigelsesindsatsen vil der altid være tale om et udviklings-

perspektiv i forhold til udvikling af arbejdsevne. En udvikling af personlige dagligdags kompetencer er ikke det samme som udvikling af arbejdsevnen. De opnåede arbejdskompetencer skal kunne omsættes til beskæftigelse på arbejdsmarkedet.

Hjælp til selvhjælp

Lær nye teknikker til at klare hverdagen, hvis du har svært ved at **se, høre, tale, huske eller læse.**

Kommunikationscentret Region Hovedstaden tilbyder specialundervisning, rådgivning og afprøvning af hjælpemidler.

Læs mere på www.komcentret.dk eller kontakt os på **45 11 46 00.**



Center for Socialpædagogik

Bo-Liv-Job

Vordingborg Kommune

Center for Socialpædagogik Vordingborg er et af Vordingborg kommunes Bo og Aktivitetstilbud der yder støtte og vejledning samt beskæftigelsestilbud til voksne udviklings- og funktionshæmmede borgere i alle aldre. Tilbudene er pt. beliggende i Stege på Møn, samt Mern, Vordingborg, Stensved og Præstø.

Center for Socialpædagogik - Bo-Liv-Job - Vordingborg Kommune
Langgade 57 • 4780 Stege • socialpaedagogik@vordingborg.dk
www.vordingborg.dk/socialpaedagogik
Telefon: 55 36 40 80

Nu med
nye boliger

Udviklingshæmning og synshandicap

Bofællesskaberne Inge og Sofie Marie
– Ringsted

www.mariehjem.dk/ingesofie
Mail: ingesofie@mariehjem.dk



Bofællesskaberne Inge og Sofie Marie er for unge/voksne med udviklingshæmning og synshandicap, samt moderat fungerende med Autisme spektrum forstyrrelser (ASF) og eventuelle ledsagende udviklingsforstyrrelser og/eller psykiske overbygninger.
Det er vores mål, at skabe rammerne for et trygt og meningsfyldt liv samt vedligeholde og videreudvikle livskompetencer således, at beboerne på sigt behøver mindre støtte i hverdagen.
Vi råder over 36 lejligheder fordelt på 2 huse med hver deres målgruppe, oprettet som 2 bo-afdelinger efter Almenboliglovens § 105, stk. 2 samt 110, stk. 2 og 4.
Ringsted kommune har godkendt Bofællesskaberne som et privat tilbud og drives som en non-profit selvejende institution under Fonden Mariehjemmene. – Beboerne modtager støtte efter §§ 83, 85 og 87 i SEL.



Undervisningstilbud for udviklingshæmmede

Solhjorten er et dagbehandlingstilbud med undervisning for udviklingshæmmede børn og unge, hvor der undervises efter Rudolf Steiners pædagogik.

Undervisningen tilrettelægges individuelt med udgangspunkt i bevægelse og sundhed, hvor tryghed, respekt og tillid skaber rammen for en sund og harmonisk balance.

SOLHJORTEN

Kålundsvej 24 • 3520 Farum
Tlf. 44 95 46 50 • www.solhjorten.dk

Det skrev vi...
for **51** år siden

1978 1979 1980 1981 1982 1983 1984 1985 1986 1987 1988 1989 1990 1991 1992 1993

Den 20. december 2018 vedtog et enigt Folketing, at det også skal være muligt for mennesker med et såkaldt §6-værgemål at stemme til Folketingsvalg og ved folkeafstemninger. LEV har, sammen med andre gode kræfter, i en årrække skubbet på for, at også disse personer skulle blive en del af demokratiet. Men diskussionen om det rimelige i denne - nu historiske - forskelsbehandling er på ingen måde ny.

En højst besynderlig historie

Kommentar af lærer Finn Thomsen til debatten om åndssvages stemmeret.

I det herrens år 1967 var der valg i kongeriget Danmark. På en lille skole ikke langt fra Roskilde fjord gik 8 pædagoger og havde det rart sammen med 15 imbecile og 30 debile børn – indtil et barn spurgte: "Hvorfor hænger da'r alle de billeder på vejen?" "De'f'di da'r er valg", svarede klassens kvikke hoved. "Hva'e valg?" "Joe, ser l: valg det er, når man stemmer om hvem, der skal bestemme". "Er der så nogen, der har stemt på dig?" "Nej, ser l ... øh".

Nå, de måtte begynde fra grunden. De børn, der kunne læse, læste valgflæsk i aviserne. Andre lovede at se udsendelser i fjernsynet om valget og referere i klassen dagen efter. Nogle interviewede pædagogerne, og alt blev samlet op ved store møder i klasserne. Børnene havde selv lavet plakater, og de holdt selv taler. Ved hemmelig afstemning blev kandidaterne valgt, og alle samledes så til et afgørende valgslag, hvor kandidaterne fremlagde deres partiers programmer.

Og så holdt de valg. Alle afleverede de tidligere udsendte valgkort. Der var to, der havde tegnet på deres (det er deres fulde ret). De tilfornødne førte de stemmebeholdninger ind i teltet, hvor de satte deres kryds. Ingen åd stemmesedlen (det må man ellers gerne, hvis man har lyst), tre satte mere end ét kryds og én insisterede på at stemme på Lis Møller, for hun så så sød ud i fjernsynet.

Alle, der kunne, stemte. Og de fordelte deres stemmer således: A 11, B 5, C 8, F 5 og V 5 stemmer. Det var da besynderligt - ikke?

Vi pædagoger er ikke troldmænd, men en sjælden gang sætter vi skeen bag højre øre og tror, vi er med til at normalisere jeres børn.

Vi kunne straks have trøstet os selv med, at "sådanne nogle" fik aldrig lov at stemme. Men handsken havde ramt lige midt i ansigtet. Demokratiske principper? De gælder alle mennesker (skulle nogen være i tvivl, da henvises de til FN's menneskerettighedserklæring og Danmarks Riges Grundlov af 1953). Problemet kunne ikke tilbagevises. Børnenes krav om viden må altid indfries. Og når vi nu gik der og havde nok i os selv, hvorfor så ikke holde vores eget private valg? Vi konsulterede hinandens politiske viden, og tænk - vi, som mente, vi lignede de fleste mennesker i dette land - vidste ikke særlig meget om politik. Ja, mange eksperter ville kalde os novicer på området og kunne finde på at foreslå, at vores stemmeret skulle tages fra os. De gør det bare ikke, for så ville de blive voldsomt kanøflet af den store gruppe, som er os almindelige mennesker. Men - vi kan rigtig kanøfle de små grupper i samfundet, det er så rart ufarligt. "Men de savner det ikke" er en almindelig og

meget dårlig indvending. Nej, for der skal et geni til at savne noget, man aldrig har kendt.

I Sverige må det bevises, at man ikke kan administrere sine rettigheder på ansvarlig måde, før de bliver taget fra én. I Danmark må visse mennesker bevise deres egnethed, før de tildeles visse rettigheder. Hvor er vi mennesker dog små. Kun så længe vi føler os en lille smule overlegne, kan vi unde de andre anerkendelse. Hr. Sune Sunesen og ligesindede: Dette er ikke skrevet af god vilje, men som forsvar for et princip. For hvem ved, hvornår velfærdssamfundet bliver så effektivt og computerne så billige, at De og jeg ikke mere anses for egnede?

Måske et noget negativt og for mange sikkert hypotetisk argument, men jeg fatter simpelt hen ikke, at forældre til åndssvage børn kan tillade rester fra et formørket og forældet syn på de svageste i samfundet at influere på de rettigheder, som for os andre er noget selvfølgeligt. Lad de, som aldrig har kendt en åndssvag og som i deres uvidenhed og utilstrækkelighed ikke kan andet, om at fordømme de åndssvage.

Finn Thomsen.



AF CLAVS SYLVEST
KOMMUNIKATIONSMEDARBEJDER I LEV ■

Formanden for LEV København, Steen Stavngaard, har været politisk aktiv i LEV i cirka 20 år. LEV bladet tog et smut til kredsformandens hjem i Valby for at høre hans betragtninger om, hvordan LEV skal udvikle sig, og hvor de største udfordringer ligger for organisationen

EN ERFAREN LEV-FORMAND:

**Vi har brug for
at tiltrække yngre
kræfter til LEV!**

Kunne du tænke dig en kop kaffe?, lyder det ude fra køkkenet. Stuen er prydet af en stor reol fyldt med bøger. På en træskænk under et nydeligt maleri, står der er indrammet billede af kredsformandens 38-årige søn Sune, der i dag bor på i et botilbud i København. Steen Stavngaard serverer en kop sort kaffe med en lille mælkekande ved siden af. Ved siden af koppen står en æske med After Eight.

- Tag endelig for dig, siger han og sætter sig ned i stolen overfor. Han smiler, da han får spørgsmålet om, hvor lang tid han egentlig har været en del af LEV, og hvordan hans politiske foreningsarbejde begyndte. Han læner sig tilbage i stolen og begynder at fortælle.

- Ja, det begyndte egentlig med, at jeg dengang havde en disput med LEV København, som jeg var uenig med i en sag. Jeg syntes ikke rigtig, jeg fik et ordentligt svar fra dem, så jeg deltog i deres generalforsamling og tog vores uenighed op dér. Det mundede ud i, at nogle deltagere fra generalforsamlingen mente, at jeg skulle have en plads i bestyrelsen. Og det fik jeg så. Det har været i 1999, som jeg lige husker det.

SVÆRT AT TILTRÆKKE YNGRE MENNESKER

Siden er det blevet til politiske poster i både LEVs hovedbestyrelse og forretningsudvalg samt et kredsformandskab i LEV København. Efter et langt virke som politisk aktiv kredsformand gad den nu 71-årige Steen Stavngaard egentlig godt at drosle lidt ned, men da ingen andre ønskede at påtage sig formandsposten ved generalforsamlingen i LEV København sidste år, måtte Steen Stavngaard gøre det.

- Det er meget svært at tiltrække nye, yngre kræfter til LEVs kredsbestyrelser, og det er et kæmpe problem! I LEV København har vi forsøgt mange forskellige ting for at få yngre kræfter til. Men folk har ikke tid eller kan ikke overskue det, fordi de både har fuldtidsjob og måske har et barn med udviklingshæmning. Samtidig har de svært ved at se, hvad de får ud af at engagere sig i LEVs

kredsarbejde. Og det er et helt centralt problem for LEV som organisation, at vi ikke kan tiltrække yngre kræfter til det lokale LEV-kredsarbejde.

VI MÅ TÆNKE NYT

Den københavnske kredsformand sætter sig frem i stolen og fortsætter:

- Den traditionelle måde at lave kredsarbejde på med bestyrelsesmøder, generalforsamlinger, dagsordener, ordstyrere, referater og den slags, det er der ikke ret mange yngre forældre, der gider være en del af eller kan se sig selv i længere. Vi har brug for at tænke nyt, hvis vi skal tiltrække de yngre forældre til det frivillige arbejde i LEV. Nu har jeg jo ikke det endegyldige svar, men jeg tror, vi i højere grad skal tilpasse os de unge forældres hverdag og mentalitet. De skal kunne se en større mening med at blive en del af det frivillige arbejde i LEV. De skal have mulighed for at lave noget, de brænder for, hvad end det så er det politiske arbejde, eller det er at arrangere skovture eller noget helt tredje.

DRØMMER OM EN STOR OG MANGFOLDIG BESTYRELSE

Steen Stavngaard sætter sig tilbage i stolen igen og fortæller om, hvordan LEV København har forsøgt at uddelegere opgaverne, så de går på skift

- også de opgaver, der tidligere traditionelt lå hos kredsformanden. Det har vist sig at fungere godt. Nu drømmer Steen Stavngaard om at tiltrække en stor bestyrelse i LEV København - gerne med yngre forældre til børn med udviklingshæmning, så der er flere kompetencer og interesseområder i spil i bestyrelsesarbejdet.

- Altså, det er jo langt fra alle, der bryder sig om at holde taler foran mange mennesker eller diskutere med lokalpolitikere for den sags skyld. Men kunne man eksempelvis forestille sig en bestyrelse, hvor der sad fire-fem garvede medlemmer, der måske sørge-

de for det formelle og politiske arbejde, og så var der derudover en gruppe af mennesker tilknyttet bestyrelsen, der sørgede for at lave forskellige aktiviteter for mennesker med udviklingshæmning, men som ikke nødvendigvis behøvede at deltage i hvert eneste bestyrelsesmøde. På den måde kunne folk lave lige præcis det frivillige arbejde, de virkelig brændte for og var dygtige til.

VI SKAL HAVE ALLE LED MED I PROCESSEN

Udover arbejdet i LEV København sidder Steen Stavngaard også med i flere af arbejdsudvalgene i den igangværende moderniseringsproces i LEV, som har fået forkortelsen OKUP. I stuen i Valby bevæger snakken sig henimod, hvordan LEV udvikler sig i øjeblikket, og hvordan man får gjort LEV til en endnu stærkere organisation. Steen Stavngaard sætter sig frem i stolen, og tempoet i hans talestrøm går en anelse hurtigere.

- Jeg tror meget, det handler om, hvor vi havner henne i den moderniseringsproces, LEV er i gang med nu. For mig at se, så handler det ikke kun om at have et stærkt sekretariat og en stærk politisk ledelse. Vi skal også se på, hvordan vi får implementeret den styrke og de kompetencer ned til kredsene og får gjort vores medlemmer mere aktive.

Det gælder om at se i helheder i den proces, vi er i gang med nu - så vi får alle led med. LEV har jo mange medlemmer. Forestil dig, at vi fik gjort bare nogle af de medlemmer til en slags ambassadører for LEV, så de så sig selv som en del af helheden og agerede som talerør for organisationen - det kunne jo være

fantastisk. Og det ville efter min mening være med til at gøre LEV til en endnu stærkere organisation, hvis vi kunne komme derhen.

”JEG TROR, VI I HØJERE GRAD SKAL TILPASSE OS DE UNGE FORÆLDRES HVERDAG OG MENTALITET. DE SKAL KUNNE SE EN STØRRE MENING MED AT BLIVE EN DEL AF DET FRIVILLIGE ARBEJDE I LEV”

FOKUS PÅ

magt- anvendelse og vold

Magtanvendelse, udadreagerende adfærd, vold! De tre områder, der på forskellige leder og kanter kan krydse hinanden, kan du læse mere om i tre rapporter, som blev offentliggjort i slutningen af 2018 og på Socialstyrelsens vidensportal. På disse sider kan du læse et lille koncentrat af de tre rapporter. Hvis du vil fordybe dig mere, kan du gå ind på selve rapporterne, der linkes til.

FOREBYGGELSE AF MAGT- ANVENDELSE PÅ BOTILBUD

I forbindelse med satspuljeaftalen for 2014-2017 blev der afsat midler til projektet *Forebyggelse af magtanvendelse på botilbud*. Formålet med projektet var at forebygge trusler, vold og magtanvendelser gennem afprøvning af to metoder: Low Arousal (LA) og Feedback Informed Treatment (FIT) på tre socialpsykiatriske botilbud. Projektets primære målgruppe var borgere på botilbud.

Projektet præsenterer de erfaringer, som de tre involverede tilbud har fået.

Samlet set tyder det på, at der er sket en udvikling i de deltagende botilbuds måde at arbejde på: Den systematiske og kommunikative praksis er blevet styrket, der er en øget ressourcefokusering i synet på og tilgangen til de enkelte borgere, og der er udviklet en feedback-kultur og et fælles sprog, som fremmer en mere reflekteret fælles praksis.



Læs mere på socialstyrelsen.dk - se under 'udgivelser'

CODE RESULTATER AF STYRKET INDSATS MOD VOLD PÅ BOTILBUD

Et fald i voldsepisoder på 24 procentpoint er det mest markante resultat af projektet "Styrket indsats til forebyggelse af vold på botilbud".

Projektet blev iværksat i 2015 efter en periode, hvor voldsomme episoder havde resulteret i flere drab på medarbejdere på forskellige sociale tilbud. Der har derfor været et udbredt ønske om en styrket indsats, så både beboere og medarbejdere på botilbud kan føle sig trygge og blive bedre til at forebygge og håndtere voldelig adfærd.

I projektet er afprøvet to redskaber, "Mestringskema" og Brøset Violence Checklist (BVC), på ni botilbud (herunder et særforanstaltningstilbud) og et forsorghjem.

Mestringskemaet er et samarbejds- og dialogredskab. BVC er et screeningsredskab, som personalet kan bruge til at vurdere, om der er risiko for voldelig adfærd fra en given borger inden for de næste 24 timer. Redskabet giver dermed mulighed for at igangsætte en forebyggende indsats i tide.

Kombinationen af de to redskaber skal understøtte, at der fokuseres på sikkerhed for personale og borgere, samtidigt med at borgernes mestringssevne øges.

Evalueringen viser, udover faldet i antallet af voldsepisoder, at det såkaldte mestringsniveau blandt borgerne gennemsnitligt ligger lidt højere, efter at indsatsen er blevet implementeret.

Den kvalitative del af evalueringen påviser desuden en række positive erfaringer med metoderne hos medarbejderne, der blandt andet har fået en fælles tilgang og systematik.

Borgerne på tilbuddene har primært psykiske lidelser eller kognitive funktionsnedsættelser. Flere af borgerne har også misbrug eller særlige sociale problemer. De fleste af de deltagende tilbud har valgt at fortsætte med at bruge de to redskaber efter projektets afslutning i en form, der er tilpasset deres daglige drift.

Se slutevaluering og metodemanualer på socialstyrelsen.dk - se under 'udgivelser'.



NY VIDEN OM UDVIKLINGSHÆMNING OG UDADREAGERENDE ADFÆRD

Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd (VIVE) og Socialstyrelsen har offentliggjort en rapport og et formidlingshæfte om virksomme metoder til at forebygge og mindske udadreagerende adfærd hos voksne borgere med udviklingshæmning.

Udadreagerende adfærd kan hos voksne med udviklingshæmning have store omkostninger. Det gælder både for borgeren selv, hvis generelle trivsel og sociale liv kan blive påvirket af episoderne, og for fagpersonalet, der kan opleve stress, angst og en øget risiko for vold.

Socialstyrelsen har derfor bedt VIVE undersøge, hvad der findes af virksomme metoder og lovende praksis i forhold til at forebygge og mindske udadreagerende adfærd hos målgruppen, og nu foreligger resultatet i form af en rapport om selve undersøgelsen og et formidlingshæfte med fokus på de centrale pointer.

Både rapporten og hæftet indeholder blandt andet en oversigt over metoder fra det internationale litteraturstudie og en oversigt over metoder og redskaber anvendt af faglige specialister på området.

Der tegner sig et billede af en række centrale temaer og beskyttende faktorer, som er afgørende betydning i forhold til at forebygge og reducere udadreagerende adfærd. Det er centralt for at reducere den udadreagerende adfærd, at:

- Fagpersonalet har viden om borgerens ressourcer og udfordringer gennem en systematisk udredning
- Fagpersonalet har viden om adfærdens funktion for borgeren fx at kommunikere et behov til omverdenen
- Fagpersonalet har viden om målgruppen og årsager til udadreagerende adfærd
- Indsatser tilrettelægges individuelt
- Fagpersonalet fremmer den gode relation til borgeren og møder borgeren med en anerkendende tilgang
- Fagpersonalet fremmer borgerinddragelse
- Borgeren lærer strategier til at mestre sin hverdag
- Tilbuddet indretter de fysiske og organisatoriske rammer, så de fremmer tryk og trivsel for borgere og personale

Den bagvedliggende undersøgelse bygger på data fra et internationalt litteraturstudie, analyse af VISO-rådgivningsforløb, interviews med VISO-specialister og tilbudsledere samt interview med modtagere af VISOs rådgivning.

Rapporten og hæftet, som du kan finde på socialstyrelsen.dk – se under udgivelser – vil blive fulgt op af en række temadage om emnet i første halvdel af 2019.



UDVIKLINGSHÆMNING OG UDFORDRENDE ADFÆRD – NYT TEMA PÅ VIDENSPORTALEN

Socialstyrelsens nye tema på Vidensportalen sætter fokus på borgere med udviklingshæmning og udfordrende adfærd. Udfordrende adfærd er en betegnelse for adfærd, som er anormal og socialt uegnet, og som ofte viser sig ved udadreagerende, stereotyp eller selvskadende adfærd. Det er altså ikke en diagnose, men et handlemønster, og kan være et tegn på, at personen ikke trives.

Forskning viser, at mellem 4 og 20 procent af personer med udviklingshæmning har en udfordrende adfærd. Vidensportalens tema præsenterer de ofte komplekse forhold, der gør, at den udfordrende adfærd opstår.

Temaet beskriver tre indsatser: Positiv Adfærdsstøtte, Cognitive Behavioural Anger Management Intervention og Low Arousal. Derudover sætter temaet blandt andet fokus på velfærdsteknologi, der kan reducere den udfordrende adfærd, og risiko- og beskyttelsesfaktorer.

Se hele temaet her:
[vidensportal.dk/handicap/
udviklingshaemning-og-
udfordrende-adfaerd](https://vidensportal.dk/handicap/udviklingshaemning-og-udfordrende-adfaerd)



SØLUND MUSIK-FESTIVAL

11.-13. juni 2019

Priser 2019

1-dagsbillet:	kr. 575,-
1-dagsbillet ledsager:	kr. 450,-
2-partoutbillet:	kr. 850,-
2-partoutbillet ledsager:	kr. 550,-
Camping pr. nat:	kr. 40,-
Indendørsovernatning pr. nat:	kr. 75,-
Morgenmad:	kr. 75,-
Brunch:	kr. 75,-

Billetsalg døgnet rundt. Bestil via SØLUNDBILLETEN, tjek solundfestivalen.dk, alternativt kan du skrive navn/tlf.nr. Send til billetter@solundfestivalen.dk – vi ringer dig op.

Personlig hjælp kontakt tlf. 86 52 55 66 – Læg navn/tlf.nr. – vi ringer dig op. OBS! Kontortid: Mandage kl. 09.00- 15.30.

Henvendelser vedrørende din bestilling:
Skriv en e-mail til billetter@solundfestivalen.dk
– alternativt på tlf. 86 52 55 66 i vores kontortid mandage kl. 09.00-15.30.

IKKE solgte billetter sælges ved indgangen på dagene – du kan altid tjekke aktuelle billetstatus på www.solundfestivalen.dk

Følg med på Facebook
facebook.com/solund

GRATIS KONCERTER PÅ TOVLI' TIRSDAG

Tirsdag 11. juni: Queen Machine, Peter Sommer, Skinz, Fede Finn & Funny Boyz, Tom Donovan, Kasper D. & Gypsy Kings, The Grenadines, Lummer Stue (lukket børnefest), Hula Hula – Bamse kopi (lukket pensionist fest)

Onsdag 12. juni: Skole- og bb. bands, GNAGS, The Minds of 99, Blå Nætter, Jacob Dinesen, Kandis, Wafande & Shaka, Brødrene Olsen, Maud & Mænd, Almost AC/DC, Sømændene, Cocker Live, John Mogensen tribute

Torsdag 13. juni: Rasmus Seebach, TV-2, Lars Lilholt band, Birthe Kjær & Feel Good Band, Karl William, Hjalmer, Poul Halberg & Friends, Lars Love Louise, Souvenirs, BLT band, The Mumes, Crazy Mike.



Italiensk delikatesse butik
Quattro Fontane Due

Åbningstider: 10-22 alle dage

Falkoner Allé 42 ♦ 2000 Frederiksberg

Tlf. 35 39 49 82

**Logistik
Centralen A/S**

Professionel transport
og lagerhåndtering



Telehøjen 6 • 5220 Odense SØ
Tlf. 70 27 85 11 • www.logistikcentralen.dk

Velkommen til VilstedSøGård.  BYVÅRSTILMÆRKE
Hver dag et godt tilbud på frugt

Kursus center, Bed & Kitchen i naturskønne omgivelser ved skov og sø. Tlf. 40904368 mail vilsted@stimmerland.dk
Vilsted.loti.dk



Grydelapper I/S

Privat beskyttet beskæftigelse

Slotshaven 5 • 4300 Holbæk
Tlf. 59 48 03 62



Unikke gaver og gode tilbud

Byens Bedste Tapas

Hjemmelavede bolcher & slik

Chaplin er en socialøkonomisk virksomhed, der tilbyder botræning, beskæftigelse og uddannelse til mennesker med særlige behov, som ønsker større livskvalitet gennem meningsfuld beskæftigelse.

Sweets Chaplin www.chaplinsweets.dk

Café Chaplin www.cafechaplin.dk

Butik Chaplin www.butikchaplin.dk

Tlf. 70 70 15 48 • www.chaplin.as



Opholdsstedet Moesgaard

Arnborgvej 15
6933 Kibæk
Tlf. 97 19 12 80

www.opholdsstedetmoesgaard.dk

Sønderborg

SAABU
Sønderborg Kommune
Bosager 2 · 6400 Sønderborg
Tlf. 27 90 62 70

ARKITEKT- & BYGGEFIRMA

**WILBORG
FRISCHKNECHT**

ARKITEKTER M.A.A.

Marselis Boulevard 43 · 8000 Aarhus C
Tlf. 86 76 00 75 · Fax 86 76 37 75

EMIL NIELSENS SMEDEVÆRKSTED AIS GENTOFTE

Grundlagt 1893
Mesterlodden 33
2820 Gentofte
TLF. 39 65 02 07

BR service

Vi har mere end 20 års erfaring med rengøring i:

- Private hjem
- Aflastning v/sygdom m.m.
- Erhvervsrengøring
- Hovedrengøring

Vi arbejder med omtanke for dig. Kvalitet og service sætter vi i højsæde. Ring og få et uforpligtende tilbud på tlf. **86 57 12 59**

Region Syddanmark

Handicapcenter Fyn

Handicapcenter Fyn tilbyder bolig, samvær og aktiviteter til mennesker med funktionsnedsættelse. Centeret har en anerkendende tilgang til den faglige udvikling, pædagogikken, samarbejdet og ledelsen. Handicapcenter Fyn kan oprette særforanstaltninger og enkelmandsprojekter, hvis det efterspørges.

Handicapcenter Fyn
Tlf.: 9944 1000 · hcf@rsyd.dk
Skaboeshusevej 92 · 5800 Nyborg

Afdelinger: Grejsdalen · Engbo · Skærehaven · Skovhuse Nordlys · Låddenhøj · Børnehuse Stjernen

SOCIALPÆDAGOGERNE

ØSTJYLLAND

Søren Frichsvej 42 C, st. · 8230 Åbyhøj

Tlf. 72 48 63 00

A-kassen: 72 48 60 10
Fax: 72 48 63 50
E-mail: oestjylland@sl.dk

the new OAK LINE

Find forhandler på **AUBO** Køkken & Bad www.AUBO.dk

LÆRKELY

Botilbud og beskyttet værksted

Ubjergvej 2 · 6270 Tønder · Tlf. 74 72 22 21
lok@toender.dk · www.handicaptønder.dk



1000 - 2990

Revision 80 ApS

Taastrup Hovedgade 72, 2. sal - 2630 Taastrup
Tlf. 4352 8950 • Fax 4352 8762
revision80@revision80.dk
REGISTRERET REVISOR

FINLOW VVS GARANTI **VVS A/S**

TELEFON 32 51 45 59

Gasserviceabonnement med
hovedeftersyn
**Totalentrepriser på køkkener
og badeværelser**

Hornevej 13,
2770 Kastrup

4000 - 4990

JN-VVS
v/Jesper Nielsen

Åmosevej 84 • 4440 Mørkøv
Tlf. 40 21 91 94

MARJATTA

Tilbud til mennesker med udviklings-
forstyrrelser og udviklingshæmning:
Skolehjem, ungdomsuddannelse,
vokscentre og værksteder

Strandvejen 15 • 4733 Tappernøje • Tlf. 55 96 51 19
E-mail: marjatta@marjatta.dk • www.marjatta.dk

5000 - 5985



6000 - 6990



WIKKA

Smede- og Maskinfabrik
Håndværkervej 65 • 6700 Esbjerg

Tlf. 75 15 38 43

7000 - 7990

STONE TRANSLATION®

Rygaardsvej 2 - 24 • 7000 Fredericia
Mobil: +45 2616 3450
Skype: stone_translation
mail@stone-translation.com • www.stone-translation.com

KB KAJ BECH
Murer- og Entreprenørfirma

Mads Bjerresvej 7 • 7500 Holstebro
Tlf. 96 10 44 00 • www.kajbech.dk



VIA NOVA

Stedet hvor brugerne er i centrum

Gimsinglundvej 3-5 • 7600 Struer
7600 Struer



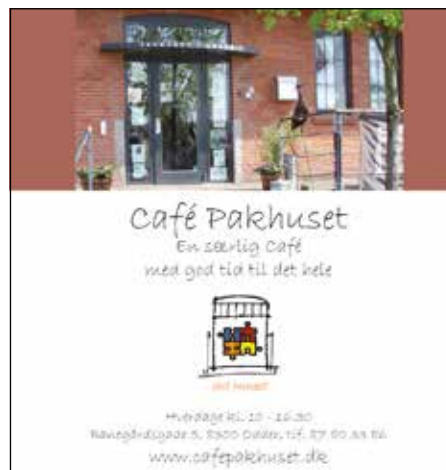
Nordthy Hjemmeservice

Silstrupparken 2 • 7700 Thisted

**Fordi det er svært at nå det
hele selv, klare vi:
Rengøring / havearbejde i private hjem**

Tlf. 96 18 57 00

8000 8990



v/malermester Ole Koføed
Bergsøesvej 1
Tlf. 40 41 04 40

Åbne temamøder om medlemskab af LEV

Vi holder i foråret tre åbne temamøder, hvor alle kan deltage. Møderne skal belyse, hvordan vi i fremtiden skal være medlemsorganisation. Vi håber, at du har tid og lyst til at give dit besyv med og på den måde være med til at forme fremtidens LEV.

Der vil være korte oplæg og diskussion på møderne, der har følgende temaer:

HVORFOR SKAL LEV VÆRE EN MEDLEMSORGANISATION?

Vi vil gerne diskutere, hvad vi mener med, at LEV er en medlemsorganisation. Hvad er medlemsorganisationen: Et mål eller middel? Hvad gør det for målgruppen, at LEV er en medlemsorganisation? Mødet afholdes den 26.02 kl. 17.00 – 20.30, Ocean Hotel & konference, Amager Strandvej 384, 2770 Kastrup.

Tilmelding senest den 21.02. Se herunder.

GENSIDIGHED I MEDLEMSSKABET

Her vil vi gerne have synspunkter og idéer til, hvad tilknytningen til LEV kan være, når man er medlem. Hvordan kan medlemmer gennem medlemsskabet bidrage til organisationens arbejde for målgruppen? Det vil vi drøfte med afsæt i nogle idéer, der er på bordet: Ambassadører og deltagere i brugerpaneler. Men vi er sikre på, at der blandt medlemmerne er andre idéer. Mødet afholdes den 21.03 kl. 17.00 – 20.30, Marselisborgcenteret (Bygning 8), P.P. Ørumsgade 11 i Aarhus.

Tilmelding senest den 14.03. Se herunder.

SYNERGIER PÅ TVÆRS

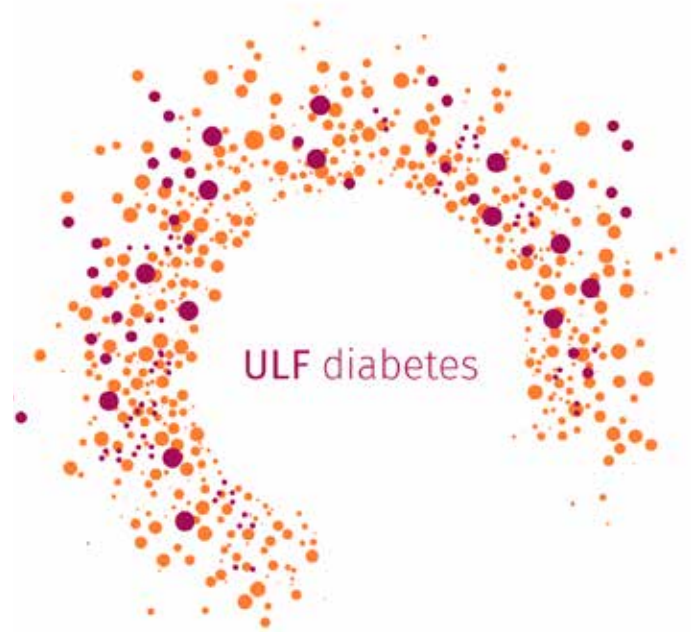
Vi vil gerne have idéer til og drøfte, hvordan vi kan skabe synergier om medlemsskaber på tværs i organisationen. F.eks. LEV "produkter" som HANDI Forsikringsringsservice, KLAPJob, LEVs boliger m.v. Mødet afholdes den 24.04 kl. 17.00 – 20.30, Fuglsangcentret, Søndermarksvej 150 i Fredericia.

Tilmelding senest den 17.04. Se herunder.

På møderne deltager landsformand Anni Sørensen. Ekstern konsulent Hanne Gullestrup er facilitator på møderne.

TILMELDING

Stig Christensen, SC@lev.dk.



ULF-KONFERENCE OM DIABETES

Diabetes er en alvorlig sygdom. Men der er meget, man selv kan gøre for at få det bedre.

Udviklingshæmmede har brug for ekstra støtte til at ændre vaner og få viden om sygdommen.

Derfor afholder Udviklingshæmmedes Landsforbund (ULF) denne konference om diabetes.

På programmet er ULFs diabetesvejledere, Lev med Sundhed viser deres materiale og praktiske værktøjer til at arbejde sundhedsfremmende i hverdagen, Jane Kudsk fortæller om mad og diabetes og Umahro Cadogan, kendt fra TV2 programmet "Kan man spise sig rask?" afslutter dagen.

Tid og sted: Torsdag den 28. marts 2019 kl. 10.00-15.30 på Hotel Nyborg Strand

Pris: Pris for deltagelse inkl. forplejning er 1.000 kr.

Tilmelding: Senest den 1. marts 2019 på tlf. 7572 4688 eller til joan@ulf.dk

bo&aktivitet

Møllemærsk 24 • 6200 Aabenraa
Tlf. 29 66 72 41 • ieja@aabenraa.dk

www.boogaktivitet.dk



Kim Myhre VVS

Aut. VVS-installation

20 22 66 97

Kim Myhre VVS

Sandershøjvej 1 – 3782 Klemensker
myhre@mail.dk

Vi har opskriften på
gode oplevelser



Lad os forkæle dig og dine gæster.
Kontakt os på tlf. 76202100



FUGLSANGCENTRET
Hotel, kursus- og konferencecenter



”Alle har ret til
Fællesskab”

Læs mere på www.stugreve.dk

MULTI-TEK
Kvalitetsprodukter siden 1988

Tlf.: 87110090
www.multitek.dk

Branddøre Sikkerhedsdøre Ståldøre Brandporte Brandvinduer



Alex Andersen Ølund A/S

*Vi kører for det grønne erhverv!
Kørsel med affaldscontainere, grus og sten*

Holkebjergvej 54 • 5250 Odense SV
Tlf. 66 18 81 97 • www.alex-andersen.dk

Alm
Brand

8730 2000

CC BILER

Carsten Christensen • Mobil 4062 4410

Fuglsang Allé 32 • 7000 Fredericia • Tlf. 7550 3103
e-mail: cc@ccbiler.dk • www.ccbiler.dk

Lorrys Transport Service

V. Emil Lorry Nielsen



www.lorrystransport.dk

Tlf. 20 72 43 06



Huginsvej 8 • 3400 Hillerød

Tlf. 48 17 27 02

www.scancon.dk



Struer skolehjem
skole, hjem & behandling

Godthåbsvej 15, 7600 Struer

Tlf. 9684 2400

Fax 9785 0233

e-mail: struerskolehjem@struer.dk

ORGANISATIONEN

NORD HØJ



Niels Bohrs Vej 6

6000 Kolding

Telefon 4023 7023

nordhoj@kolding.dk



RELATION - UDVIKLING - PRODUKTION

Aktivitets – og beskæftigelsestilbud

for voksne udviklingshæmmede i dagtimerne.



HATTEN
Hvam Aktivitets Tilbud

Få en god og aktiv hverdag med indhold.

Hatten ligger i landlige omgivelser med masser af plads til aktiviteter både ude og inde.

Aktiviteter tilpasset individuelle behov, f.eks.: Cykelture, Svømning, ridning, værksteder, oplevelser, samvær, sanserum, praktik i forskellige jobs.

Tlf. Margit N. Skov 42460101 eller Poul Møller 42430101
Hvamvej 101, Gl. Hvam, 9620 Aalestrup

www.hattenhvam.dk. Kontakt: info@hattenhvam.dk



Knagegården

Fangelvej 51 • 5260 Odense S

Tlf. 65 96 29 59

www.knagegaarden.dk

DRØHSE
TØMRER & SNEDKER

Telefon: 7474 3818

www.d-ts.dk

Vi er på vej...

med diesel
og fyringsolie

Ring og få
et godt tilbud!



HK OLIE A/S
HORNBYLD KØSMANDSGAARD A/S
HORNBYLD 86, 8763 HORNBYLD TLF. 75 86 73 00



Køb Deres
**FYRINGS-
OLIE
lokalt!**



Vi er den "næste"
rigtige lokale olieleverandør
i Danmark.
(Vi betjener skat i Danmark)



**TELEFON
7568 7300**



Altid lave nettopriser...



De syv KLAPjob ambassadører flankeret af projektleder

Claus Bergmann Hansen og LEVs landsformand Anni Sørensen.

Nyt ambassadørkorps skal hjælpe personer med udviklingshæmning i job

KLAPjobs nye ambassadørkorps mødtes i januar til et opstartsmøde i Høje Taastrup. De syv ambassadører Mick, Bjørn, Daniel, Lea, Asbjørn, Jens og John Allan har til opgave at fortælle andre mennesker med udviklingshæmning om alle de fordele, udfordringer og op-og-ned ture, der er forbundet med at have et arbejde.

De syv ambassadører har alle selv fået job på det ordinære arbejdsmarked gennem KLAPjob og har derfor en masse erfaringer, som de er klar til at dele med andre.

Som en del af korpsets arbejde får ambassadørerne en fast telefon-tid en gang om ugen, hvor de deler ud af deres erfaringer og svarer på spørgsmål om livet på arbejdsmarkedet.

Udover telefontider skal ambassadørkorpset også fortælle om deres arbejds hverdag på KLAPjobs sociale medier og deltage i messer, konferencer og meget andet. Alt sammen med formålet at hjælpe og inspirere andre potentielle arbejdstagere.

Læs mere om ambassadørkorpset på klapjob.dk.

18 år og hvad så? Temaaften i Aalborg

LEV Nordjylland inviterer til temaaften om de mange udfordringer, der kan være, når ens søn eller datter med udviklingshæmning fylder 18 år.

Arrangementet finder sted onsdag den 20. marts 2019, klokken 19.00-21.30 i Trekanten Bibliotek og Kulturhus (Salen), Sebbesundvej 2a, 9220 Aalborg Øst.

Oplægsholder er Vibeke Larsen, socialrådgiver og handicapkonsulent.

Alle er velkomne. Af hensyn til forplejning bedes du tilmelde dig på laagerf@gmail.com senest den 18. marts.

Forsikringspræmier 2019

AF JENS-KRISTIAN MØLLER HANSEN,
HANDI FORSIKRINGSERVICE ■

HANDI Forsikringservices forsikringsportefølje i 2018 viste sig igen at være yderst stabil, hvilket betyder, at det heller ikke i år er nødvendigt at hæve præmierne udover den almindelige indeksregulering.

BOFORSIKRING

Præmien på Boforsikringen for 2019:

Forsikringssum	Præmie
182.500 kr.	725 kr.
365.400 kr.	961 kr.
548.100 kr.	1.243 kr.
729.700 kr.	1.540 kr.

Tilvalgsdækninger til Boforsikring:

- Elskadedækning: 251 kr.
- Glas & Kumme: 348 kr.
- Afbestillingsdækning: 485 kr.
- Hundeanvar: 420 kr.
- Elektronikdækning: 539 kr.
- El-køretøj: 518 kr.

HÆNDELSESFORSIKRING

Præmien på Hændelsesforsikringen for 2019:

Sum	Præmie
125.000	793 kr.
250.000	1.477 kr.
375.000	2.160 kr.
450.000	3.700 kr.

Kontakt HANDI Forsikringservice på tlf. 3635 9640 eller email handi@lev.dk
Se også hjemmesiden www.handiforsikrings-service.dk



HANDI
Forsikringservice



Hvem er jeg?

Hvem er jeg? Hvem er du? – uden mig er en danseforestilling om mangfoldighed og integration. På scenen er fem dansere, en el-scooter, en kørestol, en rollator og en hånd-protese. Bag forestillingen står Foreningen for Integreret Moderne Dans i Danmark (FIMD). Få mere at vide om forestillingen og booking på www.integretdance.dk.

Her kan du også læse om FIMD's forskellige undervisningstilbud i dans og bevægelse. FIMD har både løbende danseworkshops i København og tilbyder at komme rundt i landet.

Partnerskab vil arbejde for flere fællesskaber for borgere med handicap

Dagtimerne er for mange borgere i botilbud fyldt op af job eller beskæftigelsestilbud, mens aftener og weekender kan føles mere stille.

Det vil et styrket partnerskab mellem Borgercenter Handicap og tre københavnske aftenskoler nu gøre noget ved ved at tilbyde flere kurser til borgerne. Partnerskabet er en udvidelse af den indsats, der allerede har fundet sted i de seneste to år.

Hidtil har der været udbudt kurser i blandt andet madlavning, zumba og it-undervisning. Men alle muligheder står åbne - hvis der kan samles fire borgere om en specifik interesse, så vil aftenskolerne gøre deres til at finde en underviser, så kurset kan blive en realitet, skriver kk.dk.

Fle af kurserne vil blive afholdt i de lokaler, som flere af de københavnske tilbud alligevel har adgang til. Det kan være et mødelokale, en fællesstue eller et køkken.

Mission Øst hjælper børn med handicap i Tadsjikistan

Mission Øst har etableret en række genoptræningscentre for børn med handicap i Tadsjikistan – blandt andet i samarbejde med en lokal handicaporganisation. I slutningen af 2018 slog man dørene op til et splinternyt genoptræningscenter i det isolerede Gorno-Badakhshan, finansieret af EU.

Vilkårene i området er barske. På grund af bjergene er området i høj grad isoleret fra resten af det i forvejen fattige land. Hvis man er så uheldig at være født med et handicap, er vilkårene endnu sværere.

Det er netop her, genoptræningscenteret har sin rolle, for det bekæmper diskrimination af børnene og tilbyder hjælp fra kvalificeret sundhedspersonale.

Guljahon og Gulistan er begge mødre til børn med handicap: Guljahons ti-årige datter Nargis har Downs syndrom, og Gulistons syv-årige søn Zohir lider af spastisk lammelse. Som tusindvis af andre personer med handicap før dem ville de kunne se frem til et liv i isolation, fattigdom og dyb afhængighed af, om et familiemedlem var villig til at tage sig af dem. I den tidligere sovjetstat har det nemlig indtil for nylig været opfattelsen, at personer med handicap er født defekte, og at intet kan gøres for at hjælpe dem.

Guljahon og datteren Nargis kommer på centret to timer hver dag. Nargis klarer sig fint fysisk, så på centret koncentrerer de sig om hendes kognitive udvikling, og i løbet af det seneste halve år er der sket markante forbedringer: "Før vi kom til centret, var min datter tit ophidset og nervøs og meget svær at kommunikere med. Nu har hun lært nogle sange, at tælle og kan interagere bedre med folk omkring sig. Hun virker mere glad og afslappet, og hun er blevet meget bedre til at fokusere, når hun leger, eller vi laver noget andet sammen," siger 43-årige Guljahon.

Også Guliston og hendes søn Zohir kommer på centret to timer hver dag for at styrke både sønnens fysiske og kognitive udvikling: "Jeg har gjort mit bedste for at hjælpe ham, men indtil nu vidste jeg ikke hvordan. Det lærer jeg nu på genoptræningscentret, så jeg kan fortsætte derhjemme," fortæller den 39-årige mor.

Læs mere om Mission Østs projektarbejde i Tadsjikistan og andre steder på missioneast.org – se under "her arbejder vi".

Kilde: missioneast.org



Mission Øst - Ti-årige Nargis plejede at være ophidset og nervøs. Nu leger hun glad med de andre børn på genoptræningscentret i Kalaikhumb. Foto: Joël de Vos

Mission Øst driver flere genoptræningscentre i Tadsjikistan. Som her i Penjikent. Foto: Mission Øst

Teglvangenget 54 Als
9560 Hadsund
Tlf. 98 58 18 58
www.hvem-kan.dk



Den selvejende institution
HVEM • KAN
Voksen-socialt opholdssted



Vi leverer til...

--	--	--

H & P FRUGT A/S
VIDTSKUEVEJ 20 | DK-7100 VEJLE
Tlf. 76 42 57 00 | Fax 76 42 57 01
hp@hprugt.dk | www.hprugt.dk



Ågade 27
6000 Kolding
Tlf. 75 94 56 14
suk@sukdanmark.dk

Aftenskolen for udviklingshæmmede.

Ring og rekvirer program for sommerhøjskoler, weekendkurser samt for undervisning i Kolding, Fredericia Vejle, Svendborg og Faaborg Midtfyn.



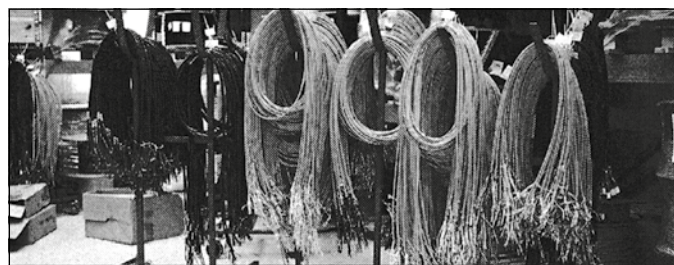
Polyfa Consultants A/S

Rådgivningsfirma for den europæiske forsvarsindustri. Formidler salg af materiel til politiet og det danske forsvar.

Tlf. 87 25 88 51 • www.polyfa.com

REMA 1000
Meget mere discount!

Danmarks største udvalg af dagligvarer til discountpriser



V.J. KABEL APS

Islandsvej 5 - 7900 Nykøbing M - Tlf. 9714 1822

E-mail: jj@vj kabel.dk • www.vj kabel.dk

Kryb-Væk

Alt i skadedyrsbekæmpelse

Vi servicerer både private, institutioner, og virksomheder.

Vi er eksperter i forebyggelse og behandling af :

- Rotter
- Duer
- Hvepse
- Muldvarpe
- Mosegrise
- Borebiller
- Myrer
- Væggelus

Kontakt os:

70 23 63 65

post@kryb-vaek.dk

kryb-vaek.dk

Byggeri af fritids- og helårshuse



STENHØJ HUSENE

Industrivej 11 · Vangen · 9900 Frederikshavn
Tlf. 9847 9055 · www.stenhoj-husene.dk

Kommunekredse

LANDSFORENINGEN LEV

– udvikling for udviklingshæmmede

LANDSKONTOR:

Blekinge Boulevard 2, 2630 Taastrup
Telefon: 3635 9696
E-mail: lev@lev.dk
Web: www.lev.dk

KONTOR- OG TELEFONTID:

Mandag til torsdag:
9.00-12.00 og 13.00-15.00
Fredag: 9.00-13.00
Bankkonti i AL-Bank:
5332 0245153 (gaver og bidrag)
5323 0382733 (kontingenter m.v.)

LANDSFORMAND:

Anni Sørensen
Tlf. 2628 3083
e-mail: as@lev.dk

LEV BLADET:

Nr. 1/68. årgang 2019
ISSN: 1903-7937

PROTEKTOR:

Hendes Majestæt Dronningen

MEDLEM AF:

Inclusion International
NSR – Nordisk Samarbejdsråd

ANSVARSHAVENDE REDAKTØR:

Anni Sørensen

REDAKTION:

Anni Sørensen, Arne Ditlevsen,
Emma Borello, Hans Andersen,
Lars Ege, Thomas Gruber,
Thomas Holberg og Clavs Sylvest

FORSIDEFOTO:

Hans Juhl

STOF TIL BLADET SENDES TIL:

Blekinge Boulevard 2, 2630 Taastrup
Telefon: 3635 9696
Telefax: 3635 9697
E-mail: redaktion@lev.dk
Indsendte bidrag afspejler ikke
nødvendigtvis LEVs holdninger.

DEADLINE:

LEV 2 udkommer primo april.
Deadline er den 20. februar.
LEV 3 udkommer medio maj.
Deadline er den 1. april.

ANNONCEEKSPEDITION:

FL Reklame
Damgårdsvej 46, Gram
8660 Skanderborg
Tel. 8793 3786
Email: fl@flreklame.dk

OPLAG:

8.000 stk.

LAYOUT OG TRYK:

Synergi Reklamebureau Webureau

LEVS RÅDGIVNINGSTJENESTE:

Mandag, tirsdag, onsdag: 10.00-12.00.
Ring på tlf. 8038 0888.
LEV betaler samtalen.
E-mail: raadgivning@lev.dk

MANGLENDE LEVERING AF BLAD:

Hvis du ikke har modtaget
LEV Bladet så send en mail til
redaktion@lev.dk. Så vil vi sørge for,
at bladet bliver eftersendt til dig.

Assens/Middelfart/Nordfyn

Ingrid Rasmussen
Tlf. 2321 8754
e-mail: ingrid-rasmussen@outlook.com

Billund

Mette Andersen
Tlf. 2870 3091
e-mail: flintemarken@gmail.com

Bornholm

Henrik Stilling
Tlf. 2617 0829
e-mail: hstilling@gmail.com

Djursland

Heidi Vølcker
Tlf. 8752 9130
e-mail: heidi@djfh.dk

Dragør/Tårnby

Tina Greve
Tlf. 6071 4705
e-mail: tina-greve@hotmail.com

Egedal

Birgitte Wachter (kontaktperson)
e-mail: egedal@kreds.lev.dk

Esbjerg/Fanø

Dorte Højriis Thomsen
Tlf. 5230 8771
e-mail: levesbjergfano@gmail.com

Favrskov/Skanderborg

Lone Thykær
Tlf. 8691 1070
e-mail: thykeer@webspee.dk

Faxe/Vordingborg/Stevns

Winnie Lindner Pedersen
Tlf. 2945 8313
e-mail: winnie_lindner@mail.tele.dk

Fredensborg/Hørsholm/Rudersdal

Flemming Sundt
Tlf. 2572 1707
e-mail: flemmingsundt@gmail.com

Frederiksberg

Kirsten Bartroff
Tlf. 3146 9287
e-mail: kirsten.bartroff@kreds.lev.dk

Frederikssund

Anita Stockholm
Tlf. 2112 4004
e-mail: anita@mertzit.dk

Furesø

Sine Holm
Tlf. 4498 4454
e-mail: sine.holm@biomerieux.com

Fåborg-Midtfyn/Ærø

Ulla Stick
Tlf. 6268 1987
e-mail: ulla.stick.kredslev@mail.dk

Gentofte

Jens Christian Pedersen
Tlf. 3968 2056
e-mail: jcpedersen@gmail.com

Gladsaxe

Alice Rasmussen (kontaktperson)
Tlf. 3969 5852
e-mail: alice.rasmus@webspeed.dk

Greve

Allan Jørgensen
Tlf. 4390 8963
e-mail: allan_joergensen@mail.dk

Haderslev

Solvej Laugesen
Tlf. 7484 1665
e-mail: solvej1954@gmail.com

Hedensted/Horsens

Dorrit S. Haulrich
Tlf. 6171 2863
e-mail: dokinira@hotmail.com

Helsingør

Jacob Svendsen
Tlf. 2021 4162
e-mail: jacob.svendsen@pol.dk

Herlev

Malene Hyldekrog
Tlf. 2467 3179
e-mail: malene@hyldekrog.dk

Hillerød/Allerød

Frank Ulmer Jørgensen
Tlf.: 3012 8889
e-mail: frank@ulmer.dk

Holbæk

Mogens Hansen
Tlf. 2149 5389
e-mail: mogenshansen49@gmail.com

Høje Taastrup

Erik Petersen
Tlf. 2211 3430
e-mail: svane1@post11.tele.dk

Kalundborg

Søren Hansen
Tlf. 5950 7416
e-mail: sdh@dbmail.dk

Kerteminde

Jens-Arne Hansen
Tlf. 2044 5318
e-mail: jens.hansen@3f.dk

Kolding

Inge Stausholm
Tlf. 3083 8162
e-mail: inge@istausholm.dk

København

Steen Stavngaard
Tlf. 3066 6596
e-mail: steen.stavngaard@gmail.com

Køge

Claus Nielsen
Tlf. 5628 3428
e-mail: claus.e.nielsen@gmail.com

Lolland-Falster

Conny Krogh
Tlf.: 2162 8191
e-mail: conny@kroghvinrejsler.dk

Morsø

Villy Lauridsen
Tlf. 4033 5961
e-mail: lauridsen.1@mail.dk

Nyborg

Ole Skovsboell
Tlf. 4029 6097
e-mail: skovsboell@hotmail.com

Odder/Samsø

Tom Møller Jensen
Tlf. 3020 9133
e-mail: tom.m.jensen@gmail.com

Odense

Ib Poulsen
Tlf. 5386 1402
e-mail: ib.poulsen@gmail.com

Odsherred

Dorthe Pedersen
Tlf. 2120 8284
e-mail: dorthe.pedersen2@hotmail.com

Randers

Vitus Jordan
Tlf. 2448 4180
e-mail: vitusjordan@gmail.com

Ringsted

Karl Østergaard Hansen
Tlf. 6150 1840
e-mail: lev.ringsted@gmail.com

Roskilde/Lejre

Bruno Sander Nielsen
Tlf. 4632 5432
e-mail: bsn@biogas.dk

Rødovre

Tom Olsen
Tlf. 2021 3651
e-mail: tom-riechmann@post.tele.dk

Silkeborg

Anders Christensen
Tlf. 8684 6221
e-mail:
anderschristensen1976@gmail.com

Skive

Inge-Lise Pedersen
Tlf. 2466 5917 / 2033 7751
e-mail: fthoft@webspeed.dk

Slagelse/Sorø

Gitte Larsen
Tlf. 2853 1309
e-mail: gla@attheweb.dk

Solrød

Vakant

Svendborg/Langeland

Frank E. Jensen
Tlf. 6222 1490
e-mail: edelberg@stofanet.dk

Sønderborg

Finn Schmidt (kontaktperson)
Tlf. 2532 0805
e-mail: fluefinn43@gmail.com

Tønder

Jens Ellekjær
Tlf. 7472 4094
e-mail: je@kreds.lev.dk

Varde

Ole Lennart
Tlf. 2170 0359
e-mail: familien-lennart@mail.dk

Vejen

Karin Runge Hansen
Tlf. 2328 2662
E-mail: karin.runge@outlook.dk

Vejle

Vibeke Denert
e-mail: vdenert@gmail.com

Vendsyssel

Fridolin Laager
Tlf. 6146 8087
e-mail: laagerf@gmail.com

Vestegnen

Niels Tobiasen
Tlf. 2420 1624
email: lev.vestegnen@kreds.lev.dk

Vestjylland

Kurt Veise
Tlf. 6140 9025
e-mail: kurt.veise@lev-vestjylland.dk

Viborg

Susanne B. Andersen
Tlf. 2822 0596
e-mail: susannebandersen5@gmail.com

Aabenraa

Calle Bork Thams
e-mail: callethams@gmail.com

Aalborg/Himmerland

Anders Hind
e-mail: hindanders@gmail.com

Aarhus

Anne Kjeld Pedersen
Tlf. 2546 2978
e-mail: anne.kjeld.pedersen@gmail.com

Angelmanforeningen i Danmark

Lene S. Kongpetsak
Tlf. 5380 0284
e-mail: formand@angelmanforening.dk
www.angelman.dk

Danske Døvblindfødtes Forening

Vibeke Faurholt
Tlf. 9885 4332
e-mail: faurholt@mail.tele.dk
www.ddbf.info

Dansk Forening for

Tuberøs Sclerose
Liselotte W. Andersen
Tlf. 8627 7714
e-mail: brandersen@webspeed.dk
www.tsdanmark.dk

Den danske CDG-forening

Pia Seitzberg
Tlf. 4634 1546
e-mail: johnnymadsen@email.dk
www.cdg.dk

Handicappede børn og unge uden diagnose

Anja Grevinge
Tlf. 6178 0508
e-mail: formand@hbud.dk
www.hbud.dk

Landsforeningen for Rubinstein-Taybi Syndrom

Karin Kirkedal Hansen
Tlf. 7569 5559
e-mail: rts.danmark@gmail.com
www.rubinstein-taybisyndrom.dk

UniqueDanmark

Brian Schack
e-mail: formand@uniquedanmark.dk
www.uniquedanmark.dk

Kristelig Handicapforening

Thomas Bjerg Mikkelsen
Tlf. 8741 0138
e-mail: formand@k-h.dk
www.k-h.dk

Smith-Magenis Syndrom Forening

Charlotte Munk
Tlf. 2072 0817
e-mail: skovager9@gmail.com
www.smith-magenis.dk

Landsforeningen Downs Syndrom

Karina Rhiger
Tlf. 2870 4868
e-mail: formand@downssyndrom.dk
www.downssyndrom.dk

Landsforeningen for Fragilt X syndrom

Eva Bryld
Tlf. 2349 0317
e-mail: formand@fragiltx.dk
www.fragiltx.dk

Dansk Forening for Williams Syndrom

e-mail: formand@williamssyndrom.dk
www.williamssyndrom.dk

Landsforeningen for Prader-Willi Syndrom

Jytte Helgogaard
Tlf. 2167 1299
e-mail: jyttehelgogaard@tdcads1.dk
www.prader-willi.dk

Landsforeningen for Sotos Syndrom

Yvonne Wounlund
Tlf. 6447 1090
e-mail: yvonne-wounlund@mail.dk
www.sotossyndrom.dk

Landsforeningen Rett Syndrom

Louise Lund
E-mail: louise@rett.dk

ULF – Udviklingshæmmedes Landsforbund

Lars Gjermandsen
Tlf. 7572 4688
Mobilnr. 2517 0088
e-mail: ulf@ulf.dk
www.ulf.dk

Copyright:

LEV må gerne kopieres og på anden måde anvendes, hvis kilden tydeligt angives.

Et eksemplar af den pågældende publikation bedes tilsendt LEVs redaktion.
ISSN 1903-7937

LG Montage A/S

Lufthavnsvej 25 - Postboks 116
9400 Nørresundby • Tlf. 98 19 45 44

www.lgm.dk • e-mail: lgm@lgm.dk

AUTOHUSET FAABORG ApS

v/ Søren Bild
Smedemestervej 16 · 5600 Faaborg
www.autohuset.dk

62 61 93 15

Fax 62 61 93 25
Bil 20 26 15 39



Holormen
Gaia



Boformen Gaia

Præstevænget 3A · 9320 Hjallerup
Tlf. 98 28 30 20 · www.gaiabo.dk

Det er godt at
AARSBO
GODT

www.aarsbo.dk

 **HOLMSGAARD** 0.9
Rådgivende ingeniører

- det bæredygtige fundament for dit byggeri
www.holmsgaard.com

 Spillemanden

 Havemanden

 Lydmanden



Karsten Holdt

- 3 sider af samme mand

Tlf. 75 57 71 11
www.holdt.dk

TÆNK ANDERLEDES



Mangler du et foreningsblad, eller har du allerede ansvaret for et, kan vi tilbyde at løfte opgaven med produktionen. Et foreningsblad er ofte det vigtigste bindeled mellem forening og medlemmer.

Vi har mange års erfaring og kan være behjælpelige med layout, tryk, distribution og eventuelt annoncering til hel eller delvis finansiering af bladet.

Vi kan også altid give et godt tilbud på dine øvrige tryk opgaver, f.eks. programmer, billetter, plakater, flyers, visitkort, etc.

Kontakt os for en uforpligtende snak, vi deler gerne ud af vores erfaring...

FL Reklame · Agerbakken 21 · 8362 Hørning · fl@flreklame.dk · t. +45 7022 1870



se menukort samt mere om os på www.cafe-liv.dk

Dejlig hjemmelavet mad

Nyd den i vor hyggelige og anderledes café, eller tag med hjem.

- * kaffe, the, kakao * lagkage & skærekager
- * sandwich * tærter * lasagne * smørrebrød
- * Varme- & kolde retter -samt meget meget mere.....



DAGENS RET
kr. 65,-

GOURMET AFTEN

hver tirsdag og torsdag aften
2 retter kr. 199,- 3 retter kr. 249,-
Bestilling fredagen før er nødvendig

Café Liv

Åbningstider:

Tirsdag, onsdag & torsdag: kl. 10.00 - 19.30
Fredag kl. 10.00 - 14.00

Hovedgaden 18 - 4270 Høng - tlf. 2310 5051

Særlige behov kræver særlig juridisk rådgivning

Den får I hos HjulmandKaptain.

Rebekka Højmark-Breiner er advokat og er vokset op med sin handicappede søster. Rebekka ved derfor, hvor udfordrende det kan være at få hverdagen til at hænge sammen.

Kontakt Rebekka på telefon 7015 1000 eller rhj@70151000.dk, og få juridisk rådgivning tilpasset jeres situation.

Læs mere på hjulmandkaptain.dk

HjulmandKaptain

VORES VIDEN ER DIN STYRKE

JEG ER UNG OG HAR
UDVIKLINGSHÆMNING - KAN
DET OVERHOVEDET LADE SIG
GØRE, AT JEG FÅR
EN FORSIKRING?

JEG BOR I ET
BOFÆLLESSKAB, ER DET
SÅ MULIGT AT FÅ EN
FORSIKRING, DER IKKE KOSTER
FOR MEGET?

JEG HAR ET HANDICAP,
SÅ DERFOR ER DER INGEN
FORSIKRINGSSELSKABER, DER
VIL FORSIKRE MIG.

NÅR MAN ER
UDVIKLINGSHANDICAPPET,
SÅ HJÆLPER KOMMUNEN DA
MED EN FORSIKRING,
GØR DEN IKKE?

HVAD KAN DER SKE I
MIT LIV, SOM GØR, AT DET
ER NØDVENDIGT, AT JEG
FÅR EN FORSIKRING?



Forsikring

- er det overhovedet noget for mig?

Er dette tanker, du kan nikke
genkendende til?

Så kunne HANDI Forsikrings-
service være en god mulighed
for at få svar på dine spørgs-
mål om forsikring.

Vi tilbyder forskellige
forsikringsmuligheder til
mennesker med udviklings-
hæmning og andre handicap.

Ring til os og hør nærmere.



CODAN **HANDI**
Forsikringservice

HANDI Forsikringservice
Tlf. 3635 9640

Mandag - torsdag
kl. 9-12 og kl. 13-15
Fredag kl. 9-13

Email: handi@lev.dk
handiforsikringservice.dk